МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені І. І. МЕЧНИКОВА
ФАКУЛЬТЕТ РОМАНО-ГЕРМАНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ

І. В. Раєвська

TRADURRE ED INTERPRETARE DALL'ITALIANO ALL'UCRAINO

(ПИСЬМОВИЙ ТА УСНИЙ ПЕРЕКЛАД З ІТАЛІЙСЬКОЇ МОВИ УКРАЇНСЬКОЮ)

МЕТОДИЧНИЙ ПОСІБНИК

Одеса
2021

УДК 811.111'255/2 (079)
Р16

Рекомендовано до друку Вченою радою факультету РГФ ОНУ імені І. І. Мечникова.
Протокол № 4 від 16 березня 2021 року

Рецензенти:

Колесниченко Н. Ю. – д-р пед. наук, проф.,
Одеський національний університет імені І. І. Мечникова;
Білан М. Б. – канд. філол. наук, доцент,
заступник начальника науково-дослідного центру Військового інституту Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

Раєвська І. В.
Р16 Tradurre ed interpretare dall'italiano all'ucraino. Письмовий та усний переклад з італійської мови українською : метод. посіб. / І. В. Раєвська; Одес. нац. ун-т імені І. І. Мечникова. – Одеса : видавець Букаєв Вадим Вікторович, 2021. – 84 с.

Метою посібника є формування і вдосконалення компетентностей майбутніх перекладачів для виконання письмового перекладу текстів різних жанрів та усного перекладу з аркушу, послідовного та двобічного перекладу інтерв'ю у мовній парі італійська-українська.

Розроблено для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня факультету романо-германської філології (Спеціалізація: «Переклад (англійська та друга іноземні мови)» відповідно до навчальної програми за курсом «Техніка перекладу з другої іноземної мови (італійська).

УДК 811.111'255/2(079)

© І. В. Раєвська, 2021

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА.....5
РОЗДІЛ І ТЕОРЕТИЧНІ ПИТАННЯ ПЕРЕКЛАДУ У МОВНІЙ ПАРІ ІТАЛІЙСЬКА-УКРАЇНСЬКА.....6
1.1. Переклад інтернаціональних слів та ХДП з італійської мови українською. 6
1.2. Переклад реалій з італійської мови українською. 7
1.3. Зміна порядку слів при перекладі. 7
1.4. Переклад іменників з абстрактним значенням українською. 9
1.5. Переклад відносних прикметників українською. 10
1.6. Переклад зворотів з Participio Passato українською. 11
1.7. Переклад абсолютних дієприкметникових конструкцій. 12
1.8. Переклад номінативних абсолютних конструкцій. 13
1.9. Переклад італійських власних назв українською. 14
1.10. Переклад порівнянь. 17
1.11. Переклад обставин способу дії, які виражені іменником з прийменником. 17
1.12. Переклад речень з інфінітивним зворотом. 18
1.13. Переклад речень з дієприслівниковим зворотом. 19
1.14. Переклад часових конструкцій з прийменником da. 20
1.15. Переклад відокремлених конструкцій. 22
1.16. Переклад пасивних конструкцій італійської мови. 22
1.17. Переклад італійських речень з підметом, \.....24
який виражений іменником-неістотою. 24
1.18. Переклад італійських неозначено-особових та безособових речень. 25
1.19. Переклад каузативних конструкцій. 26
1.20. Антонімічний переклад. 28
1.21. Передача інверсії при перекладі італійською. 29
1.22. Переклад дієслів venire, andare, rimanere, ...30
vedere у ролі службових українською. 30
1.23. Переклад українською та італійською деяких ХДП, полісемантичних слів та слів, що викликають труднощі при перекладі 32
1.24. Труднощі та особливості передачі дієслівних часів та способів з італійської мови українською. 40
Контрольні запитання до Розділу І 42
РОЗДІЛ ІІ ПИСЬМОВИЙ ПЕРЕКЛАД ТЕКСТІВ РІЗНИХ ЖАНРІВ З ІТАЛІЙСЬКОЇ МОВИ УКРАЇНСЬКОЮ 43
TESTO 1. LO STATUTO DELLE NAZIONI UNITE 43
TESTO 2. ORGANIZZAZIONE DELLE NAZIONI UNITE (ONU) 45
TESTO 3. OBIETTIVI DI SVILUPPO DEL MILLENNIO 47
TESTO 4. OBIETTIVI PER LO SVILUPPO SOSTENIBILE 48
TESTO 5. LA STORIA DELL'UNIONE EUROPEA 49
TESTO 6. ISTITUZIONU E ORGANI DELL'UE 51
TESTO 7. LA CONVENZIONE SUI DIRITTI DELL'INFANZIA E DELL'ADOLESCENZA.....53
TESTO 8. CONVENZIONE SUI DIRITTI DELL'INFANZIA E L'ITALIA 55
TESTO 9. LAVORO, RALLENTANO I RINNOVI DEI CONTRATTI A CAUSA DELLA PANDEMIA 57
TESTO 10. LIBRI, IL MERCATO CRESCE NELL'ANNO DELLA PANDEMIA 58
TESTO 11. IL TERRORISMO IN EUROPA E LA DEBOLEZZA STRATEGICA DELL'OCCIDENTE 60
TESTO 12. CONTRATTO.....62
Контрольні запитання до Розділу ІІ 68
РОЗДІЛ ІІІ УСНИЙ ПЕРЕКЛАД З ІТАЛІЙСЬКОЇ МОВИ УКРАЇНСЬКОЮ 69
3.1. Усний переклад з аркушу.....69
TESTO 1. Covid: Oltre 12mila casi e 421 morti fatti quasi 300mila tamponi 69

TESTO 2. Musei Vaticani riaprono dal primo febbraio 69
TESTO 3. Aeroporti, 2020 chiude con 53 milioni di passeggeri, -140 milioni da 2019 69
TESTO 4.Come funziona Clubhouse, il social network del momento 70
TESTO 5. Pandemia fa salire fiducia consumatori verso agroalimentare 70
TESTO 6. Francia: cortei gilet gialli e contro legge sicurezza 70
TESTO 7. Maltempo: blackout in Cile, 172.000 case senza elettricità 71
3.2. Послідовний переклад з італійської мови українською 72
Discorso 1 (Промова 1) Il Presidente Conte incontra gli studenti della Luisse per una conversazione su Europa 72
Discorso 2 (Промова 2) Umberto Eco parla sulla società della rete e i media (2014) 72
Discorso 3 (Промова 3) Il potere delle parole giuste - Vera Gheno | TEDxMontebelluna 72
3.3. Двобічний переклад інтерв'ю з італійської мови українською та навпаки 73
Intervista 1 (інтерв'ю 1) Intervista con Nanni Moretti 73
Intervista 2 (інтерв'ю 2) Intervista con Riccardo Scamarcio 75
Intervista 3 (інтерв'ю 3) Intervista con il gruppo Volo 77
Контрольні запитання до Розділу III: 79
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ 80
ПРЕДМЕТНИЙ ПОКАЖЧИК 82

ПЕРЕДМОВА

Методичний посібник до курсу «Техніка перекладу з другої іноземної мови (італійської) українською» розроблено спеціально для здобувачів-магістрантів 1–2 років навчання, які в Одеському національному університеті імені І. І. Мечникова навчаються на факультеті романо-германської філології за освітньою програмою «Переклад з англійської мови та другої іноземної українською. (англійська та друга іноземні мови)», а також для слухачів інших філологічних напрямів, аспірантів, викладачів, науковців, усіх, хто цікавиться проблемами теоретичного та практичного перекладознавства з італійської мови. Посібник може використовувтися для денної, заочної та дистанційної форм навчання.

Мета посібника – дати перекладачам, які працюватимуть у мовній парі італійська-українська теоретичну базу з головних питань перекладу українською з італійської мови, а також розвити компетентності, необхідні при виконанні письмового та усного перекладу з вказаної мови шляхом здійснення письмових перекладів спеціально підібраних текстів, виконання вправ з різних видів усного перекладу.

Теоретичні питання проілюстровано прикладами із сучасних словників, друкованих і електронних видань, а також із власного перекладацького досвіду.Посібник розроблено відповідно до робочої програми з навчальної дисципліни «Техніка перекладу з другої іноземної мови» для здобувачів вищої освіти ступеня «Магістр». Повний курс з цієї дисципліна розрахований на 300 академічних годин (10 кредитів ЄКТС) та триває усі три семестри навчання в магістратурі за спеціальністю «Переклад». В основу програми покладено системний підхід до вивчення та закріплення знань на матеріалі тем гуманітарного характеру. Теоретичні викладки систематизують погляди вітчизняних та зарубіжних перекладознавців на проблеми, що розглядаються. Отримані теоретичні знання закріплюються при виконанні практичних завдань та відповідях на контрольні питання.

Практичні вправи та контрольні запитання вимагають від здобувачів аналізу та критичної оцінки можливості застосування теоретичних знань на практиці. Відповідно до вимог програми, деякі завдання розраховані на самостійну роботу, зокрема систематизацію додаткових теоретичних джерел, критичне осмислення пропонованих для аналізу прикладів тощо.

Посібник містить три розділи. У Розділі І розглядаються лексико-граматичні аспекти перекладу у мовній парі італійська-українська, а також висвітлюються інші загальні питання теорії та практики перекладу. Розділ ІІ присвячений письмовому перекладу (з виконанням передперекладацького та перекладацького аналізу). Розділ ІІІ пропонує завдання з розвитку навичок усного перекладу різних видів: переклад з аркушу, послідовний переклад та двобічний переклад інтерв’ю. У посібнику наводиться список використаної літератури, а також предметний покажчик.

Пропонований посібник буде корисним здобувачам вищої освіти у галузі філології, зокрема італіністики, перекладознавцям та фахівцям з перекладу у мовній парі італійсько-українська, а також усім тим, хто зацікавлений у практичному вивченні італійської мови.

РОЗДІЛ І
ТЕОРЕТИЧНІ ПИТАННЯ ПЕРЕКЛАДУ У МОВНІЙ ПАРІ ІТАЛІЙСЬКА-УКРАЇНСЬКА

1.1Переклад інтернаціональних слів та ХДП з італійської мови українською.

В італійській та українській мовах є певна кількість подібних за формою і однакових за змістом понять, що з'явилися внаслідок запозичення однією мовою з іншої або обома мовами з будь-якої третьої мови (латинської, грецької та ін.). Наприклад: *diplomazia* f - *дипломатія*, *giornalista m* - *журналіст* і т.д. Це так звані інтернаціональні слова, переклад яких не викликає значних труднощів. Але є також численна категорія псевдо-інтернаціональних слів (помилкових друзів перекладача) - близьких за формою, але різних за значенням.

Щоб уникнути смислових помилок і стилістичних похибок при перекладі необхідно враховувати наступні випадки:

1. Українське слово збігається з італійським не у всіх значеннях, а в одному-двох:

ospedale *m*	1. лікарня; 2. шпиталь
specialità *f*	1. спеціальність; 2. особливість, властивість; 3. місцева страва; 4. рід військ
banda *f*	1. банда; 2. оркестр
agente *m*	1. агент; 2. поліцейський

2. Українське та італійське слово мають абсолютно різні значення:

Слово *інтелігенція* не відповідає італійському *intelligenza* - розум.

Слово *ігнорувати* (навмисно не помічати) не відповідає італійському *ignorare* - не знати.

3. Українське та італійське слово мають різне стилістичне забарвлення: *affare m* - справа; *афера* - "темна" справа.

Esrcizio: traducete in ucraino quanto segue, tenendo presente la regola della traduzione delle parole internazionali:

1. Silvestrina sbrigava mille faccende, senza contare quelle misteriose ed *economiche:* i vasetti di marmellata.

2. Il fascismo divenne *lo strumento* principale di repressione armata del movimento dei lavoratori.

3. La politica era volta a continuare il *dialogo* coi cattolici.

4. Tornò il *clima* della guerra fredda.

5. Il *congresso* del partito democratico si tenne un anno dopo.

6. Si parlò della *costituzione* di un nuovo ministero.

7. I neofascisti continuarono sotto la *protezione* democristiana le loro mene.

1.2. Переклад реалій з італійської мови українською.

Реалії - побутові і специфічно національні слова й звороти, які не мають еквівалентів у побуті, а отже, і в мовах інших країн.

Реалії найчастіше передаються українською мовою:

1) за допомогою перекладацької транскрипції чи транслітерації:

Ci hanno servito degli ***spaghetti*** *Нам подали* ***спагетті.***

2) за допомогою описового перекладу, тобто більш-менш поширеного пояснення:

Dal portone grande uscirono i militi della ***«Celerà».***

З великих воріт вийшли солдати ***механізованих поліцейських частин****.*

3) за допомогою калькування:

Città eterna (Roma)	*Вічне місто (Рим)*

4) опущення при перекладі:

lotta eroica combattuta dai ***GAP*** *contro i nazifascisti*	*героїчна боротьба проти нацистів*

Esercizio: traducete in ucraino quanto segue, badando alle parole scrìtte in corsivo:

1. Beppino e il barrocciaio arrivarono alla caserma dei *carabinieri.*

2. Sulla soglia apparve il berretto nero di un *milite.*

3. Un pugno di traditori fascisti, i *«repubblichini»,* si schierò al loro fianco.

4. G. Pesce descrive gli episodi più salienti della lotta eroica combattuta dai *GAP* contro i *nazifascisti.*

5. Angela non voleva che Andrea partecipasse allo *sciopero a rovescio.*

2.Gli storici fanno risalire l'apparizione degli *spaghetti* a Napoli al 1200: un cuoco *napoletano,* di nome *Chico,* fatto un pastone di farina di grano, lo fece passare attraverso uno staccio forato. Da allora a Napoli si andò perfezionando continuamente il metodo di produzione di questi spaghetti, finché essi divennero una specialità locale. Più tardi apparvero *vermicelli, fettuccine, tagliateli, agnolotti,* ecc. I maccheroni sono un piatto nazionale italiano. Si mangiano per minestra a pranzo e a cena, in brodo *(«pasta in brodo»),* oppure cotti *(«pasta asciutta»),* conditi colla salsa di pomodoro o col formaggio grattugiato e burro.

1.3. Зміна порядку слів при перекладі.

Якщо підмет в італійському реченні супроводжується неозначеним артиклем, то при перекладі в українському реченні має місце інверсія:

Una delegazione governativa italiana è arrivata stamane a Ginevra.	*Сьогодні вранці в Женеву прибула італійська урядова делегація.*

При перекладі таких речень з української мови італійською слід вживати прямий порядок слів:

Сьогодні вранці в Лондон виїхала група українських артистів	*Un gruppo di artisti ucraini è partito, stamattina per Londra.*

В українській мові прямий додаток, якщо він виражає яке-небудь поняття, вже відоме з контексту, зазвичай стоїть перед присудком. Переклад таких речень становить певні труднощі, тому що в італійській мові порядок слів, як правило, прямий. При перекладі необхідно враховувати наступне:

1) Якщо в українському реченні підмет виділено, то в італійському це слово слід поставити на останнє місце, для чого український додаток замінюється в італійському реченні підметом. Така зміна структури речення досягається двома шляхами:

а) заміною активу пасивом:

Делегацію зустрічав міністр культури.	*La delegazione è stata accolta dal ministro della cultura.*

б) заміною дієслова:

Важливу роль у цьому відіграє заступник міністра.	*In questo affare una parte importante spetta al viceministro.*
Вчора прем'єр-міністра відвідав англійський посол.	*Ieri il primo ministro ha ricevuto l'ambasciatore inglese.*

2) При ще більш очевидному виділенні підмета в українській фразі при перекладі використовується конструкція è...che, sono...che.

Головну роль грає в цій справі його батько.	*È suo padre che ha la parte principa le in questa faccenda.*

3) Якщо використаний порядок слів в українському реченні не має на меті виділити підмет, то в італійському можна вжити прямий порядок слів:

Членів робочої делегації зустрів директор.	*II direttore ha ricevuto i membri della delegazione operaia.*

4) Якщо логічним наголосом виділяється прямий додаток, то при перекладі можна використати репризу.

Цю книгу Моравіа написав під час війни.	*Questo libro Moravia lo scrisse du rante la guerra.*

Esercizio: traducete in italiano quanto segue:

1. У Римі перебувала офіційна делегація.

2. В Італію на запрошення міністерства сільського господарства прибула група американських агрономів.

3. В Будапешт прибула делегація Академіі наук ЄС.

4.Сьогодні з Києва спеціальним поїздом відбула угорська урядова делегація на чолі з президентом республіки.

5. В Одесі в кінці листопада почне працювати новий молодіжний театр.

6. До Києва прибула велика група польських студентів.

7. Велике значення для розвитку сільського господарства мають останні рішення уряду.

8. Делегацію Франції очолює пан Деребе.

9. Під час відсутності посла його функції буде виконувати радник посольства.

10. Решту днів до від'їзду делегація проведе у Києві.

11. Делегацію вітав міністр економіки

12. Важливу роль в цій справі повинна зіграти Академія наук.

13. Високого гостя тепло прийняли мешканці столиці.

14. Вчора виставку відвідало безліч іноземних туристів.

15. Це вони не побажали брати участь у перемовах.

16. Це рішення вони прийняли одноголосно.

17. Ці два повідомлення ми прочитали в вечірніх газетах.

1.4. Переклад іменників з абстрактним значенням українською.

В італійській мові іменники з абстрактним значенням часто вживаються у множині. При перекладі таких іменників українською не слід залишати множину.

Un mutamento radicale degli attuali ***indirizzi politici.***	*Важлива зміна сучасного* ***політичного курсу.***

Способи перекладу іменників з абстрактним значенням:

1) використання в українському перекладі однини:

i regimi terroristici	*терористичний режим*
gli indirizzi politici	*політичний курс (лінія)*
le nuove maggioranze	*нова більшість*

2) введення синоніма з більш конкретним значенням:

le lotte *operaie*	***виступи*** *робочих (замість боротьба)*

3) додавання конкретизуючого слова:

le industrie	галузі промисловості
le libertà	демократичні свободи

Esercizio: traducete in ucraino quanto segue, badando ai sostantivi scritti in corsivo:

1. *1 tempi* delle lotte operaie si fanno più stretti in queste settimane.

2. L'ultimo romanzo di Moravia è stato pubblicato dalle *Edizioni* di letteratura straniera di Mosca.

3. Crollano una dopo l'altra *le dittature latinoamericane*.

4.*1 regimi sanguinati* dell'America Latina non dureranno a lungo.

5. La grandezza di Maiakovski stava nell'aver saputo esprimere le speranze e *gli entusiasmi, le collere* e le volontà dei costruttori del socialismo.

6. Per realizzare il piano settennale occorrono, da un lato, nuovi *sviluppi teorici* e, dall'altro, un accumularsi di *esperienze pratiche.*

7. La democrazia russa ha fatto grandi *passi in avanti*.

8. Il ventesimo congresso ebbe immensi *riflessi internazionali.*

9. È molto importante il contributo dato alla causa comune dagli *intellettuali russi*. 1

0. Egli desidera essere messo al corrente degli *sviluppi* della situazione.

11. Gli USA hanno deciso di accelerare il loro programma di *aiuti militari* al regime fascista di Salazar.

12. Dai primi moti carbonari alle lotte contro il nazifascismo, dall'epoca garibaldina alle battaglie partigiane, dalle insurrezioni popolari per l'unità d'Italia alla lotta di oggi per la pace e democrazia, il nostro popolo ha vissuto e conosciuto eroismi, *sacrifici,* conquiste umane e ideali che resteranno per sempre nel cuore di ogni italiano.

1.5. Переклад відносних прикметників українською.

У публіцистиці відносні прикметники часто вживаються замість прийменникових сполучень. Українською мовою такі відносні прикметники зазвичай перекладаються іменниками в непрямих відмінках або прийменниковими сполученнями:

la decisione *governativa*	*рішення уряду*
(= la decisione del governo)	
l'arrivo *presidenziale*	*приїзд президента*
(= l'arrivo del presidente)	

Esercizio: traducete in ucraino quanto segue, badando agli aggettivi scritti in corsivo:

1. Il relatore parlò del brusco rallentamento del processo distensivo.

2. La parola d'ordine della coesistenza non era una soluzione strumentale.

3. Ora si aspettava la decisione francese.

4. La posizione italiana alla XV Assemblea dell'ONU non era chiara.

5. In seguito alle manovre occidentali l'incontro non ebbe luogo.

6. Il treno presidenziale, dopo una sosta alla frontiera di circa dieci minuti, proseguirà verso Berlino.

7. L'attività presidenziale è fortemente attaccata dai liberali.

8. Significativo appare l'entusiasmo governativo per la visita di Beiden a Roma. 9. Durante le ultime elezioni ha avuto luogo una diminuzione dell' 1,8 per cento dei voti *monarchici;* i risultati elettorali sono stati un grande successo democratico, popolare.

10. L'obiettivo *padronale* e poliziesco non è stato però raggiunto.

11. Lo fanno per assicurarsi l'appoggio socialista.

1.6. Переклад зворотів з Participio Passato українською.

Participio passato разом зі словами, що відносяться до нього, утворює зворот, який виступає в реченні як синонім підрядного означального речення або речення зі зворотом обставини.

Атрибутивний зворот - синонім підрядних означальних речень, завжди використовуються після підмета, до якого відноситься, а дієприкметник узгоджується з ним у роді і числі:

È arrivato il medico, ***aspettato*** *da tutti.*	*Прибув лікар,* ***на якого*** *всі чекали.*

Предикатний зворот – синонім підрядного речення (часу, причини), як правило, передує дієслову-присудку у реченні, до якого він відноситься, і позначає дію, що передує дії, яка виражається цим дієсловом. У предикативних зворотах іменник, з яким дієприкметник узгоджується в роді і числі, використовується зазвичай після дієприкметника:

Visti i cavalleggeri, il ragazzo buttò via il bastone.	*Побачивши вершників, хлопчик відкинув палицю.*
Letto il libro lo misi nello scaffale.	*Прочитавши книгу, я поклав її в шафу.*

Предикатні звороти з *participio passato* можуть вводитися деякими сполучниками та прислівниковими виразами, наприклад *appena, una volta*:

Appena finito il lavoro *ti telefonai.*	*Як тільки я закінчив роботу, я тобі зателефонував.*
Una volta arrivato *a casa, m'accorsi di non avere la chiave.*	*Прийшовши додому, я виявив, що у мене немає ключа*

Іноді іменник у предикативних зворотах може бути відсутнім, тоді дієприкметник узгоджується з підметом головного речення або з суб'єктом дії:

Arrivati a casa *ci mettemmo a tavola.*	***Прийшовши додому****, ми сіли за стіл.*

Предикативні звороти можуть мати власний іменник, відмінний від підмета дієслова-присудка. Такі звороти називають *абсолютними (participio assoluto):*

Terminati i saluti, *è stato suonato l'inno nazionale.*	***Після привітальних промов*** *було виконано національний гімн.*

В абсолютних зворотах, іноді, підмет може використовуватись до дієприкметника:

Gli corse incontro, ***il coltello alzato.***	*Вона кинулася на нього, тримаючи ніж у руках.*

Коли в предикатних абсолютних зворотах відсутній іменник, суб'єкт звороту встановлюється з контексту (дієприкметник узгоджується зі своїм суб'єктом).

All'una ci mettemmo in cammino; ***arrivati a casa****, la madre gli corse incontro.*	*О першій годині дня ми вирушили в дорогу;* ***коли ми приїхали додому****, мати вибігла йому назустріч.*

Esercizio: traducete in italiano quanto segue, badando alle forme verbali scritte in corsivo:

1. Безробітні, *які зібралися* в тратторії, не хотіли розвантажувати судно з небезпечним вантажем.

2. Хлопці, *вийшовши* зі школи, побігли в порт.

3. Жінки, які добре пам'ятали минулий ураган, питали одна одну: - Невже знову?

4. Господар тратторії, Колабродо, який розбагатів під час війни, сказав вантажникам, щоб вони йшли розвантажувати судно зі зброєю.

5. Випивши склянку вина, Бастіана розсміявся.

6. Зібравшись біля порту, вантажники спостерігали за поліцейськими.

8. Зупинившись біля робочих, агент запитав, хто хоче розпочати роботу.

9. Супроводжувана лайками, машина поїхала.

10. Вставши з-за столу, вантажники підійшли до агента.

11.Подивившись один на одного, мандрівники не сказали ні слова.

12. Жінки, що залишилися на площі, сміялися від радості.

1.7. Переклад абсолютних дієприкметникових конструкцій.

Абсолютну дієприкметникову конструкцію італійської мови слід перекладати українською з використанням наступних прийомів:

1) за допомогою підрядних речень причини чи часу, які частіше вводять словами: *зважаючи на те, що ...; оскільки; у зв'язку з тим, що ...; після того, як.*

***Fallito il suo ultimo tentativo**, ci lasciarono in pace.*	***Оскільки його остання спроба не вдалася**, нас залишили в спокої.*

2) окремим самостійним реченням:

***Fallito suo ultimo tentativo**, ci lasciarono in pace.*	***Його остання спроба не вдалася,** і нас залишили в спокої.*

3) в більш рідкісних випадках абсолютна конструкція перекладається допустовим або умовним підрядним реченням:

***Arrivati un'ora prima di me**, non sono riuscito a vederli.*	***Хоча вони і приїхали на годину раніше мене**, мені не вдалося їх побачити.*

4) абсолютна дієприкметникова конструкція, наступна за основною частиною речення, має приєднувальний, роз'яснювальний характер і перекладається за допомогою дієприслівника і сполучень, наприклад, *причому, при цьому:*

*Gli corse incontro, **il coltello alzato.***	*Вона вибігла йому назустріч, **тримаючи у піднятій руці ніж (при цьому в піднятій руці вона тримала ніж).***

Esercizio: riducete a costrutto participiale le proposizioni subordinate delle frasi seguenti e traducetele in lingua ucraina:

Esempio:

Quando il capo del nostro governo è apparso sulla tribuna, ha sventelato il cappello.	Apparso sulla tribuna, il capo del nostro governo ha sventolato il cappello.

1.Dopo che ha passato in rassegna le truppe, il maresciallo ha pronunciato un discorso.

2. Siccome il ragazzo vedeva una parata militare per la prima volta, era felice. 3. Anche se fosse morto dal freddo non se ne sarebbe andato via.

4. Benché fosse trattata bene la bambina però non si sentiva felice.

5. Visto che si era arricchito durante la seconda guerra mondiale, ne voleva un'altra.

6. Una volta indovinato il piano di Bastiano, l'agente preferì scappare.

7. Dopo che ebbero sentito il racconto dei compagni, gli scaricatori si misero a bestemmiare contro il governo.

8. Quando la gente tornò dal porto, il sole era al tramonto.

9. Siccome la sirena suonò in anticipo, gli scaricatori si guardarono meravigliati.

10. Appena l'uomo si affacciò alla porta, Bastiano se ne accorse subito.

1.8. Переклад номінативних абсолютних конструкцій.

Номінативна абсолютна конструкція, яка використовується для додавання характеристики особі, українською мовою може перекладатися підрядним або незалежним реченням, а іноді - відокремленим предикативним означенням:

Bastiano, ***le mani in tasca,*** *si mosse lento verso la porta.*	*Бастіано,* ***засунувши руки в кишені,*** *повільно пішов до дверей. (Або: Бастіано* ***засунув руки в кишені*** *і повільно пішов до дверей.)*
La moglie, ***il viso unto e sporco di una ditata di polvere di carbone****, era proprio triste.*	*Дружина стояла сумна;* ***обличчя її було вимазане сажею.*** *(Або: Дружина його,* ***з вимазаним сажею обличчям****, виглядала дуже сумною).*

Esercizio: traducetele in lingua ucraina:

1. Luigi si sedette sul divano, *le gambe penzoloni di fuori.*
2. Franco entra nella stanza, *la sigaretta in bocca e le mani in tasca*.
3. Lui si presenta, *il braccio e la cravatta sfatta.*

4. Vide la sorella davanti allo schermo, *la testa che ciondolava da una parte all'altra.*

5. *Via il dolore,* ha riscoperto la gioia di vivere.

6. *Previa accettazione della banca*, il buono di deposito puo' essere svincolato prima della sua scadenza.

1.9. Переклад італійських власних назв українською.

Італійські імена і власні назви при перекладі українською мовою, як правило, передаються шляхом транслітерації, транскрипції чи практичної транскрипції:

Boccaccio	*Боккаччо*
Perugia	*Перуджа*
Cagliari	*Кальярі*
Giovanni	*Джованні*

Винятки становлять назви партій і інших громадських організацій, які перекладаються:

La Confederazione Generale Italiana del Lavoro.	*Загальна італійська конференція праці*

Скорочення їх даються на основі українського перекладу:

CGIL – ЗІКП

Не транскрибуються також ті італійські географічні назви і імена, написання яких закріплено традицією. Наприклад:

Roma – Рим

Firenze – Флоренція

Napoli – Неаполь

Vittorio Emanuele - Віктор Еммануїл

Pio XII - Пій XII

Якщо отримана в результаті транскрибування / транслітерації форма не розкриває змісту назви, то застосовується одночасно і транскрипція / транслітерація, і перекладацький коментар / опис, іноді додавання:

la "Giarrettiera"	Тратторія "Джарретт'ера"
Villa Borghese	парк Вілла Боргезе
il Viminale	Вімінал - резиденція ради міністрів.

Якщо в італійських текстах зустрічаються іншомовні власні імена і назви, то вони передаються відповідно до їх звучанням мовою даного народу або відповідно до традиції українського перекладу (традиційний ономастичний відповідник):

Anversa	*Антверпен*
Colonia	*Кельн*
Ginevra	*Женева*
Londra	*Лондон*
Parigi	*Париж*

Передача власних назв, а сосбливо антропонімів, італійською мовою викликає багато труднощів та суперечок. Далі наводиться таблиця правил транслітерації імен з кириліці італійською (Наукова транскрипція - Traslitterazione scientifica ISO 9: 1995) [31]. Але слід зазначити, що не завжди вона використовується для транслітерації, необхідно перевіряти вже закріплений правопис тих чи інших імен.

Cirillico	ASE	Bulgaro	Russo	Bielorusso	Ucraino	Serbo	Macedone	ISO 9
А а	a	a	a	a	a	a	a	a
Б б	b	b	b	b	b	b	b	b
В в	v	v	v	v	v	v	v	v
Г г	g	g	g	h	h	g	g	g
Ґ ґ				g*	g			ǵ
Д д	d	d	d	d	d	d	d	d
Ѓ ѓ							ǵ	ǵ
Ђ ђ						đ (dj)		đ
Е е		e	e	e	e	e	e	e
Ё ё			ё	ё				ё
Є є	e				je			ê
Ж ж	ž	ž	ž	ž	ž	ž	ž	ž
З з	z	z	z	z	z	z	z	z
S s	dz						dz	ẑ
И и	i	i	i		y	i	i	i
І і	i		i*	i	i			ì
Ї ї	i				ï (ji)			ï
Й й		j	j	j	j			j
J j						j	j	ǰ
К к	k	k	k	k	k	k	k	k
Л л	l	l	l	l	l	l	l	l
Љ љ						lj	lj	l̂
М м	m	m	m	m	m	m	m	m
Н н	n	n	n	n	n	n	n	n
Њ њ						nj	nj	n̂
О о	o	o	o	o	o	o	o	o
П п	p	p	p	p	p	p	p	p
Р р	r	r	r	r	r	r	r	r
С с	s	s s	s	s s	s	s		s
Т т	t	t	t	t	t	t	t	t
Ќ ќ							ḱ	ḱ

Ћ ћ	ǵ					ć		ć
У у		u	u	u	u	u	u	u
ОУ оу	u							
Ў ў				ŭ (w)				ŭ
Ф ф	f	f	f	f	f	f	f	f
Х х	ch (h)	h	ch (h)	ch (h)	ch (h)	h	h	h
Ц ц	c	c	c	c	c	c	c	c
Ч ч	č	č	č	č	č	č	č	č
Ҷ ҷ						dž	dž	d̂
Ш ш	š	š	š	š	š	š	š	š
Щ щ	ščʼ (štʼ)	štʼ	ščʼ		ščʼ			ŝ
Ъ ъ	ъ (ŭ)	ă	″					″
Ы ы	y (ū)		y	y				y
Ь ь	ь (ĭ)	′	′	′	′			′
Ѣ ѣ	ě		ě*	ě*	ě*			ě
Э э			ė	ė				è
Ю ю	ju	ju	ju	ju	ju			û
Я я	ja†	ja	ja	ja	ja			â
ʼ				–	–			
Ѡ ѡ	o, ô							
Ѧ ѧ	ę							
Ѩ ѩ	ję							
Ѫ ѫ	ǫ							ă
Ѭ ѭ	jǫ							
Ѯ ѯ	ks							
Ѱ ѱ	ps							
Ѳ ѳ	th (θ)		f*	f*	f*			f̀
Ѵ ѵ	ü		(i*)	(i*)	(i*)			ỳ
Ѥ ѥ	je							

Esercizio: scrivete in ucraino i seguenti nomi propri:

Piacenza, Genova, Giovanni, Cagliari, Giuseppe, il Quirinale, il Partito Socialista Italiano, Paolo Biagi, il Partito liberale, il Montecitorio, Reggio Emilia, la Federazione Giovanile Comunista, Luigi Sturzo, Colonia, la democrazia cristiana, il Lazio, i Gruppi d'azione patriottica (GAP), "Vie nuove", Bruxelles, il movimento sociale italiano, Angelo

Buozzi, PS (pubblica sicurezza), "Messaggero", Lago di Como, Unione Donne Italiane (UDI), Milano, Zurìgo, Agnese, Palazzo Chigi, Civitavecchia, il Vaticano, "Paese sera", "La Scala", San Pietro, Viareggio, Parigi, Anversa, il Viminale, Maometto.

1.10. Переклад порівнянь.

При перекладі слід враховувати, що кожній мові властиві свої образні асоціації. Для італійської мови звичні, наприклад, такі порівняння: *bello come il sole*, *buono come il pane, lungo come la fame*.

При перекладі порівнянь потрібно шукати відповідності, близькі україномовному читачу чи слухачу і замінювати звичними, як у наведеному далі прикладі. Звичайні італійські порівняння *спокійний, як масло, красивий, як сонце, добрий, як хліб, довгий, як гол*од не викликають асоціації.

Il mare calmo ***come l'olio****.*	*Море, гладке,* ***як дзеркало.***

Esercizio: traducete in ucraino le seguenti espressioni trovando variante adequata per la lingua ucraina:

Bello come il sole; buono come il pane; lungo come la fame; rosso come un peperone; noioso come una mosca;lento come una lumaca; magro come un chiodo; veloce come un fulmine; falso come Giuda; lungo come la Quaresima; brutto come un rospo; furbo come una volpe; bagnato come un pulcino; muto come un pesce; sano come un pesce; forte come un quercia; bello come un angelo.

1.11. Переклад обставин способу дії, які виражені іменником з прийменником.

Bastiano rimase ***coi gomiti appoggiati*** *a fissare il banco*	*Бастіано,* ***спершись ліктями о стійку,*** *дивився я в одну точку.*

В італійській мові обставина образу дії (у даному випадку *coi gomiti appoggiati* - з ліктями) може бути виражена іменником з прийменником, при цьому іменник використовується з артиклем. Дослівний переклад порушує норми української мови, тому обставини образу дії перекладають у таких випадках дієприкметниковим зворотом, підрядним або самостійним реченням, що пояснює ситуацію (у деяких випадках необхідна інтерпретація):

Romolo ***col vino*** *diventò ancor più loquace.*	***Після склянки вина*** *Ромул став ще більш балакучим.*

Esercizio: traducete in ucraino le seguenti frasi, badando alle parole scritte in corsivo:

1. Le donne gridano *con le corde del collo tese.*

2. Bastiamo si mosse di malavoglia *col berretto sugli occhi e una mezza cicca penzoloni dalle labbra.*

3. La bestia non stette zitta neanche *col vino.*

4. La macchina imboccò la *strada delle baracche.*

5. *L'uomo dal fazzoletto* era tutto eccitato.

6. Anche i militi si erano fermati *coll'orecchio teso*.

7. E rise, *col sudore* che gli colava per tutta la faccia.

8. Giusto,– disse *quello di prima.*

9. Una sera tornò a trovarla *lo sconosciuto della prima volta.*

10 Angelo rialzò la sedia e vi si mise cavalcioni, con *le braccia appoggiate sullo schienale e i pugni sulle tempie.*

1.12. Переклад речень з інфінітивним зворотом.

Інфінітивні звороти можуть виступати як підрядне речень. У цьому випадку звороти з *infinito presente* описують дію, одночасну з дією, а звороти з *infinito passato* - дію, що сталася раніше за дію присудка головного речення. При перекладі *infinito passato* важливо підкреслити передчасність дії, а перекладач може зробити це, використовуючи різні підходи: використання минулих часів з лексичною компенсацією (додаванням *перед тим як, після, раніше* та інших), заміною частини мови з підкресленням передчасності, як у прикладі:

Aver comprato *la nuova macchina, Sergio correva da matto.*	***Після купівлі нової машини****, Серджіо їздив як скажений.*

Інфінітивні звороти – синоніми підрядних додаткових і означальних - вводяться, як правило, прийменником *di*:

Sapeva ***di dover lavorare*** *(=Sapeva che doveva lavorare).*	*Він знав,* ***що повинен працювати****.*

Інфінітивні звороти – синоніми підрядних часу – вводяться прийменниками *in, a, prima di, dopo*:

Nel vederla *esclamò: – Finalmente!*	***Побачивши її****, він вигукнув: Нарешті!*
Al vederla *così triste gli venne il desiderio di aiutarla.*	*Коли він побачив, що вона так сумна, він захотів допомогти їй.*
Vieni ***a salutarci*** *prima di partire.*	*Зайди* ***попрощатися*** *перед від'їздом.*
Dopo aver scritto *la lettera la imbucò.*	***Написавши листа****, він опустив його в поштову скриньку.*

Інфінітивні звороти – синоніми підрядних мети та причини - вводяться прийменником *per*:

Ho preso tutti questi libri ***per leggerli*** *durante le vacanze.*	*Я взяв всі ці книги,* ***щоб прочитати*** *їх під час канікул.*
È stato bocciato ***per non aver fatto*** *nulla durante l'anno accademico.*	*Він провалився на іспиті,* ***тому що нічого не робив*** *протягом навчального року.*

Інфінітивні звороти – синоніми підрядних образу дії – вводяться прийменником *senza* та виразами *a forza di, a furia di*:

E partito ***senza*** **salutare** i suoi.	Він поїхав**, не попрощавшись** з рідними.
Ha imparato l'italiano a forza ***di*** **leggere** le insegne dei negozi.	Він вивчив італійську мову за вивісками (**читаючи вивіски**).
A *furia di* gridare il bambino perse la voce.	Дитина **так кричала**, що втратила голос.

Esercizio: traducete in ucraino usando una proposizione infinitiva.

1. Qualsiasi problema venga preso in esame occorre sempre qualcosa *a cui riferirsi.*
2. Nei momenti difficili le persone *su cui contare* restano sempre i familiari ed i veri amici.
3. Trattandosi di un elemento serio e fidato resta l'unica persona *a (in) cui credere.*
4. Un pericolo *da cui fuggire* è quello di evitare le cattive compagnie.
5. Poiché hanno dimostrato di essere persone oneste, si tratta quindi di gente *a cui prestare fede.*
6. Coloro che si battono per un futuro migliore hanno un obiettivo *a cui mirare.*
7. La vita diventa molto triste quando l'uomo non ha nulla *in cui credere,* non ha nulla *in cui sperare.*

1.13. Переклад речень з дієприслівниковим зворотом.

Герундій, разом зі словами, що відносяться до нього, утворює зворот, який виступає в реченні синонімічним підрядним реченням обставини (часу, причини, умови).

Усередині дієприслівникового звороту зберігається сталий порядок слів: gerundio стоїть на початку звороту.

Дієприслівникові звороти пов'язані за змістом і граматично з дієсловом-присудком у реченні. При цьому gerundio presente висловлює дію, одночасну з дією дієслова-присудка, а gerundio passato висловлює дію, що передує цій дії.

Padre, madre e fratelli desideravano tutti che lui terminasse il liceo e poi l'Università, ***vedendo*** *nella laurea una posizione sicura e dignitosa.*	*Батько, мати і брати хотіли, щоб він закінчив ліцей і потім університет,* ***так як бачили*** *в дипломі гарантію міцного і гідного становища у суспільстві.*
Pur essendo ferito *continuò a combattere.*	***Незважаючи на те, що він був поранений****, він продовжував битися.*
Cambiando mestiere*, forse non avrebbe fatto quella fine.*	*Може бути,* ***якщо б він змінив професію,*** *він уникнув би цього сумного кінця.*

Essendo arrivato *tardi, non trovai nessuno nell'ufficio.*	*Оскільки* ***я прийшов пізно****, в конторі я нікого не застав.*

Заміна підрядного речення дієприслівниковим зворотом можлива у тих випадках, коли у головному та підрядному реченні один й той самий підмет. При заміні сполучник, що вживається для приєднання підрядного не зберігається, а дієслово-присудок вживається у *gerundio*:

Non sono uscito di casa perché ***ero malato.***	***Essendo malato*** *non sono uscito di casa.*
Benché ***fossi malato*** *sono uscito di casa.*	***Pur essendo malato*** *sono uscito di casa.*
Se ***avessi*** *dei soldi comprerei una radio.*	***Avendo*** *dei soldi comprerei una radio.*
Quando ***mangio*** *non parlo.*	***Mangiando*** *non parlo.*

Якщо у підрядному реченні присудок є дієсловом у минулому часі, підрядне речення може бути замінено зворотом з *gerundio passato, infinito passato, participio passato*:

Avendo sentito (= dopo aver sentito = sentita) *la notizia la raccontò a tutti.*	***Почувши новину****, він розповів її всім.*

На відміну від української мови, італійська мова допускає заміну підрядного речення дієприслівниковим зворотом також і в тих випадках, коли в головному і підрядному реченнях різні підмети (так званий Gerundio assoluto). У цьому випадку підмет підрядного речення зберігається.

Saltando *su un pallone...lo* ***atterrarono.***	***У той час як він кинувся*** *до м'яча ... його* ***збили*** *з ніг.*

Esercizio: traducete in italiano usando una proposizione gerundiale

1.Чим ти займаєшся? Дивлюся, чи не знайду якусь італійську книжку.

2. Я написав сестрі лист з проханням надіслати мені трохи грошей.

3. У цей момент ми якраз розмовляли про тебе.

4. Надіславши лист батькові, він з нетерпінням чекав відповіді.

5. Незважаючи на те, що Андрій був неправий, він продовжував сперечатися.

6. Якби ви говорили тихіше, ви б мене не розбудили.

7. Оскільки ми вважали його нашим хорошим другом, ми попросили його допомогти нам.

8. Коли я виходжу з дому рівно о восьмій, я не запізнююсь.

9. Будучи хворий, батько продовжував працювати.

10. Якби у мене був вільний час, я б з'їздив до рідних у Київ.

1.14. Переклад часових конструкцій з прийменником da.

1) Da + іменник або субстантивований іменник, що позначає осіб різного віку, утворюють конструкції з часовим значенням:

Da bambino *lo incontravo spesso.*	***Дитиною (в дитинстві, коли я був маленьким****), я часто зустрічав його.*

Надані три головні варіанти перекладу цієї італійської конструкції українською мовою.

Не слід плутати з омонімічною моделлю, що має значення обставини способу дії.

Io ***da partigiano*** *comandavo venti uomini.*	***У партизанах (коли я був партизаном),*** *я командував двадцятьма бійцями (часова конструкція).*
C'era solo la foto di lui ***vestito da partigiano.***	*Була тільки його фотографія, де він був зображений* ***у формі партизана*** *(обставина способу дії).*

2) Da + прислівник часу або іменник з експліцитною або імпліцитною семою часу утворюють конструкції зі значенням вихідної точки в часі:

dia ieri – з учорашнього дня;

da '45 in poi – починаючи з 1945 року (*in poi* – може бути опущення при перекладі).

Значення вихідної точки в часі може посилюватися і у конструкцій da + іменник у певних контекстах:

Da bambino *gli coltivarono il gusto della musica.*	***З дитинства*** *у нього виховували любов до музики.*

3) Da + іменник, що позначає відрізок часу, утворює часову конструкцію зі значенням тривалості дії, яка перекладається українською з додаванням підсилюючих часток *ось, вже:*

Manca ***da tre ore.***	*Він відсутній* ***вже три години****.*

Esercizi: traducete in ucraino o in italiano facendo attenzione alle espressioni in corsivo:

1.

1. *Da ragazza* lo sopportava appena, *da donna* non volle più saperne.

2. *Da giovane,* prima, e poi *da uomo maturo* non aveva mai gustato il piacere di fare regali.

3. Io *da partigiano* comandavo venti uomini.

4. Così, *da grandi,* non potranno avere giustificazioni di sorta.

5. Se i sogni continuano *da svegli,* danno un dolore.

2.

1. *Хлопчиськом* я читав французькі романи.

2. Що ти будеш робити, *коли підеш на пенсію*?

3. *У дитячі роки* я страждав безсонням.

4. Я не вмію це робити, *я і в молодості* був таким.

5. А якою вона була *в дитинстві*?

3.

1. Questa brutta storia dura *da tre mesi.*

2. Non ci siamo visti *da un anno.*

3. Lo cerco *da due giorni.*

4. È sparito *da una settimana.*

5. È disoccupata *da cinque anni.*

1.15. Переклад відокремлених конструкцій.

essere ... che – використовується для відокремлення члена речення, який знаходиться між частинами конструкції;

essere ... a – виконує таку саме функцію;

non ... (altro) che – використовується для відокремлення одного присудка;

non... (altro) ... se non – використовується для відокремлення підмета або додатка, який виражається іменником.

Ці конструкції можуть перекладатися українською наступним чином:

1) шляхом збереження порядку слів (відокремлений член речення підкреслюється інтонацією);

2)шляхом зміни порядку слів (відокремлений член речення переносять у кінець речення);

3)вживання підсилюючих часток чи слів; *тільки, лише, саме, вже* та інших;

4)при перекладі конструкція non ... se non зберігається перше заперечення, а друге перекладається за допомогою *окрім як.*

Esercizi: traducete in ucraino facendo attenzione alle espressioni in corsivo:

1. È ad Arezzo *che* viene compiuto il colpo grosso.

2. Lei disse che con la mamma *non* faceva *altro che* parlare di noi due.

3. Dunque, *non* esiste alcuna via d'uscita, *se non* quella trovata all'ultimo momento.

4. È il capodelegazione *ad* aprire una busta sigillata nel corso del viaggio aereo.

5. È a questo punto *che* i genitori hanno deciso di mandare a lavorare il figlio. 6. Per tutto il viaggio *non* ha fatto *altro che* parlare di calcio.

7. *È* stato il titolare *a* provocare la bancarotta fraudolenta della sua banca.

8. Dopo la morte del padre *non* provava *altro* sentimento *se non* quello di un grande vuoto.

1.16. Переклад пасивних конструкцій італійської мови.

В італійській мові існують два типи пасивних конструкцій: - дієслово *essere* (іноді *venire*) + *Participio passato* та *si* + *дієслово*.

Ці конструкції можуть передаватися українською мовою різними засобами:

1) Обидві конструкції можуть передаватися українськими пасивними або пасивно-зворотніми конструкціями:

Alla fine del pranzo ***fu servito*** *il caffè.*	*Кава була запропонована після обіду.*
Tra una settimana ***si prevede*** *il suo arrivo.*	*Його приїзд очікується через тиждень.*

2) Пасивна конструкція *essere + Participio passato* може перекладатися українською мовою активним станом (що краще, особливо в усному перекладі). При цьому можуть відбуватися такі перетворення:

- італійський непрямий додаток (семантичний суб'єкт) трансформується в український підмет, а італійський підмет - в український прямий додаток:

Oggi la scuola italiana dglle materne alle medie è frequentata da circa 11 milioni di studenti.	*В даний час близько 11 мільйонів дітей в Італії відвідують школу і дошкільні заклади.*

- італійському непрямому додатку (семантичний суб'єкт) відповідає український непрямий додаток (семантичний суб'єкт). У цьому випадку італійське речення, яке сконструйоване з *essere + participio passato,* перекладається українською безособовим реченням:

A volte ***erano gettati*** *dal vento.*	***Їх*** *іноді* ***перекидало*** *вітром.*

- італійському підмету відповідає український підмет, італійському непрямому додатку відповідає український непрямий додаток (семантичний суб'єкт). Головні зміни у цьому випадку стосуються дієслова-присудка. Італійський пасив передається українським словосполученням: дієслово (отримувати, знаходити, користуватися та інші) + іменник, який виражає значення італійського дієслова:

Le iniziative di pace ***erano appoggiate*** *da larghe masse.*	*Мирні ініціативи* ***отримали підтримку*** *широких мас населення.*

- аналогічні зміни мають місце, коли в італійському реченні відсутній семантичний суб'єкт. У цьому випадку при перекладі на українську мову можуть вживатися наступні слова: *піддаватися, бути жертвою* і т. і .:

La città ***era bombardata, distrutta.***	*Місто* ***стало жертвою повітряних нальотів та руйнувань****.*

3) Пасивна конструкція *si + дієслово* може також перекладатися на українську мову:

- активною конструкцією в особистій формі, де італійський непрямий додаток трансформується в український підмет:

Da più parti si è proposto *di portare a 16 anni la scuola dell'obbligo.*	***Багато хто пропонував*** *довести загальну обов'язкову освіту до 16 років.*

- Неозначено-особове речення у випадку, коли в італійському реченні, що має конструкцію si + дієслово, немає окресленого семантичного суб'єкта:

La vittoria ***non si attende, si conquista.*** *Перемогу* ***не чекають, її завойовують****.*

Esercizio: traducete le seguenti frasi.

1. **Traducete in ucraino:**

1. La proposta è stata appoggiata da tutti i membri del Consiglio di Sicurezza. 2. La posta si porta ogni mattina.

3. La sera le strade vengono illuminate dai lampioni.

4. Il 21 aprile del 753 avanti Cristo è considerato il giorno della fondazione di Roma.

5. Il paese era saccheggiato, devastato.

6.Nel teatro lirico si mette in scena un nuovo balletto.

7. Non si conferma la notizia delle sue dimissioni imminenti.

8. Un ciclo di conferenze fu tenuto a loro.

2. Traducete in italiano:

1. Річний план був виконаний достроково.

2. За видатні успіхи у галузі розвитку математичних наук він був удостоєний декількох міжнародних премій.

3. Мирні ініціативи були з ентузіазмом зустрінені всією прогресивною громадкістю планети.

4. Останнім часом значно розширені права організацій з контролю діяльності адміністрації.

5. Вживаються заходи, щоб виправити становище в цій галузі.

1.17. Переклад італійських речень з підметом, \ який виражений іменником-неістотою.

В італійській мові іменники-неістоти часто виконують функцію підмета разам з перехідним дієсловом. В українській мові така конструкція вживається рідко і має метафоричний сенс. Наприклад: Стародавні стіни Києва багато пережили на своєму віку.

При перекладі такої італійської конструкції необхідно трансформувати суб'єктно-об'єктні відносини у реченні (тема-рема):

- італійський підмет передається українським непрямим додатком чи обставиною;

- прямий додаток італійського речення перетворюється на український підмет, а італійському перехідному дієслову відповідає українське неперехідне дієслово.

Quel ***censimento,*** *infatti,* ***dava*** *come analfabeti 9* ***maschi*** *c 13* ***femmine*** *in Piemonte, contro 58* ***maschi*** *c 78* ***femmine*** *in Calabria*

Дійсно, ***згідно перепису*** *на сто мешканців П'ємонту припадало 9* ***неосвічених чоловіків*** *і 13* ***неосвічених жінок*** *у порівнянні з 58* ***неосвіченими чоловіками*** *і 78* ***неосвіченими жінками*** *в Калабрії.*

Esercizio: traducete le seguenti frasi in italiano.

1. Постійно зростаюча армія безробітних відображає труднощі, які переживають європейські країни.

2. Зустрічі представників трьох країн, що проводилися в рамках Тижня дій заради безпеки і співробітництва в Європі, які продемонстрували послідовну миролюбну політику цих країн, є ще однією ініціативою спільноти, спрямованої на усунення ядерної загрози.

3. Зростаюче невдоволення трудящих Великобританії політикою жорсткої економії, що проводиться урядом, може призвести до загального політичного страйку.

1.18. Переклад італійських неозначено-особових та безособових речень.

1) Італійські неозначено-особові речення можуть перекладатися українською мовою особовими реченнями, особливо якщо є кореляція на семантичний суб'єкт:

Da noi si va a casaccio; ***si assiste*** *alla vergogna di concorsi con centinaia di aspiranti che si disputano un posto e alla dura realtà di più di un 1.000.000 di giovani che cercano invano un posto di lavoro adeguato agli studi frequentati.*

У нас в Італії все пущено на самоплив; ***ми стикаємося*** *з такими ганебними явищами, коли кілька сотень людей претендує на одне робоче місце, а понад мільйона молодих людей безуспішно шукають роботу за фахом.*

2) При перекладі українською мовою неозначено-особових речень зберігається ця форма у випадках, коли присудок головного речення італійської фрази виглядає наступним чином: *si dice, si racconta, si annuncia* і т.д.:

Si rende noto *che ieri a Kyiv è giunta una delegazione polacca.*

Повідомляють*, що вчора до Києва прибула польська делегація.*

В італійській мові є нечисленна група безособових дієслів та безособових конструкцій, які описують різні природні явища та стан навколишнього середовища: *albeggiare, grandmare, fa caldo, fa freddo* і т. ін.

Окрім цієї групи у ролі присудка у безособовому реченні вживають дієслова в особовій формі, а також конструкції з дієсловом *essere* у 3-ій особі однини з прикметником у поєднанні з інфінітивом чи підрядним реченням.

Українською мовою вони перекладаються, найчастіше, безособовими дієсловами чи предикатними прислівниками: *mi è accaduto di leggere* – мені

довелося прочитати; *Non è facile rispondergli*. – відповідати йому непросто; *È chiaro che* ... – Зрозуміло, що ...

Існує низка часто вживаємих безособових дієслів та конструкцій, які мають значення «повинність», а також інші значення.

occorre, bisogna, necessita + *Inf.* – потрібно (необхідно) + інфінітив

conviene + *Inf.*
слід + інфінітив
va + *part. pass*.

è venuto fuori che
risulta che з'ясувалось, з'ясувалось що
(mi) consta che

è questione (di)
мова йде (про)
si tratta (di)

Esercizio: traducete le seguenti frasi in ucraino.

1. Si dice che in Italia si beve molto vino.
2. In questo ristorante si mangia bene.
3. Risulta che lui non ha che fare con questa storia.
4. Si tratta di una questione diplomatica molto pericolosa.
5. Da domani si mangia solo prima delle sette di sera.
6. Mi *è accaduto di incontrare questo scrittore in persona molti anni fa a Roma.*
7. Fuori fa molto freddo e nevica, bisogna verstirse caldo.
8. Occorre consegnare questa traduzione al piu presto possibile.
9. Ti conviene incontrarci domani alla piazza Navona?
10. Si rende noto che il Presidente arriverebbe domani nella nostra regione.

1.19. Переклад каузативних конструкцій.

Каузативні конструкції *fare* + інфінітив, *farsi* + інфінітив, *lasciar(si)* + інфінітив дуже часто вживаються в італійській мові.

Конструкція **fare + Inf.** – *спонукати до дії* – в залежності від контексту може передавати різні відтінки каузированої дії, починаючи від запрошення, прохання і закінчуючи наказом. Перекладається на українську мову наступним чином:

1) опущення дієслова *fare* при перекладі:

Lui fece bollire l'acqua. *Він скип'ятив воду.*

2)уся конструкція перекладається одним перехідним дієсловом:

Non farmi ridere! *Не сміши мене!*

3) конструкція перекладається словосполученням з дієсловами *наказувати, розпоряджатися, давати* і т.д.

Як правило, це трапляється, коли ми перекладаємо конструкцію з інфінітивами перехідних дієслів:

La padrona del nostro laboratorio ***ci fece sprangare*** *la porta.*	*Господиня майстерні* ***веліла нам закрити*** *двері на засув.*

4)конструкція перекладається словосполученням, до складу якого входять дієслова *домогтися, привести (к), примусити (до)* і т.д. , а також віддієслівний іменник:

Il presidente americano ***fece approvare*** *al Congresso il progetto di legge sui maggiori stanziamenti per l'industria bellica.*	*Американський президент* ***домігся*** *від Конгресу* ***прийняття*** *законопроекту про збільшення асигнувань на військові потреби.*

5) при перекладі конструкції може мати місце і зміна суб'єктно-об'єктних відносин. Італійському підмету відповідає український додаток чи обставина, які вводять причинно-наслідковими сполучниками чи конструкціями *(через, внаслідок, за наказом, під тиском* і т. і.). Італійському прямому додатку відповідає український підмет:

Gli Stati Uniti ***hanno fatto entrare*** *la Spagna nella NATO.*	***Під тиском*** *США Іспанія* ***вступила*** *до НАТО.*

6)конструкція перекладається підрядним реченням зі сполучником *щоб ,* якщо їй передує сполучник *per* чи модальне дієслово *volere*:

Vogliamo far discutere *i giovani sul contributo fondamentale della ...*	***Ми хочемо, щоб молодь обговорювала*** *питання про величезну роль ...*
Ti ho dato questo libro non ***per farmelo rovinare*** *da te.*	*Я дав тобі цю книгу* ***не для того, щоб ти мені її зіпсував.***

Зворотня каузативна конструкція **farsi + Inf.** може перекладатися неозначно-особовою конструкцією, якщо немає вказівки на семантичний суб’єкт:

Si fece portare *in macchina.*	***Його відвезли*** *на машині.*

Конструкція **lasciar (si) + Inf.** – *давати можливість робити щось, допускати будь-яку дію* – може перекладатися українською мовою наступним чином:

1)одним дієсловом, якщо семантичний суб'єкт збігається з граматичним суб'єктом:

Si lasciò cadere.	*Він впав.*

2)словосполученням, до складу якого входить дієслово *дозволяти*

Si lasciò prendere in giro.	*Він дозволяв сміятися над ним.*

3)в імперативі конструкція зазвичай перекладається словосполученням з дієсловом *давати:*

Lasciami pensare!	*Дай мені подумати!*

При запереченні конструкції **fare + Inf.** та **lasciar + Inf**. вживаються як синоніми і перекладаються однаково:

non lasciare entrare nessuno = non fare entrare nessuno – нікого не впускати.

Esercizio: traducete le seguenti frasi in ucraino ed in italiano.

1. Traducete in ucraino.

1. La fatica non mi faceva paura ma bastava una frase o anche soltanto una parola per *farmi uscire dai gangheri.*

2. Le privazioni e le preoccupazioni per la vita del figlio *la facevano deperire* sempre di più.

3. Lui mi *ha fatto fare una brulla figura.*

4. I padroni della Fiat e delle altre officine non ci avevano certo *fatto lavorare* per patriottismo, ma per lucrare sul nostro lavoro.

5. *Mi son fatto dare* il libro da Sergio.

6. Si *è fatto fare* un vestito.

7. Quando, nel preparare i fagotti di pane, vedevo che cresceva un ritaglio, me lo *facevo dare* . subito e me lo mangiavo caldo e croccante per la strada.

8. Si *son fatti portare* i biglietti a casa.

9. La padrona la *lasciò andare tacendole* mille raccomandazioni.

10. Su, ora *lasciami dormire.*

11. Questa manovra *ha fatto rialzare* il prezzo del petrolio ma ha imposto costi economici elevatissimi.

12. La guerra e il blocco dei pozzi *ha fatto scendere* drasticamente l'esportazione.

2. Traducete in italiano.

1. Через дощ ми були змушені відмовитися від поїздки.
2. Їй довелося зайняти грошей на відпустку.
3. Члени експедиції відпустили собі бороди і вуса.
4. Він повів мене найкоротшою дорогою.
5. Батьки дали йому освіту ціною великих страждань.
6. Я дізнався це від друзів.
7. Він пошив собі новий костюм.
8. Вона дозволяла йому грати зі своєю собакою.
9. Їм принесли сніданок у номер.
10. Дозвольте мені сказати декілька слів!

1.20. Антонімічний переклад.

Іноді при перекладі деяких конструкцій (з італійської мови українською та навпаки) ми використовуємо антонімічний переклад, а саме слова чи словосполучення (іноді конструкції) з протилежним значенням:

а) заміна слів та словосполучень антонімами:

Gli Stati Uniti ***si pronunciano contro l'accrescimento*** *della potenza militare.*	*США* ***виступають за припинення нарощування*** *військової потужності.*

б) заміна заперечувальної форми ствержувальною:

non si può non vedere	*можно побачити.*

Esercizio: traducete le seguenti frasi in ucraino.

1. Non ha mica tutti i torti.
2. Ti ricorderò sempre.
3. Per lo meno, ai muratori il lavoro non gli manca mai.
4. Ma questi uomini non vanno ritratti soltanto di fronte ma colti anche di lato. 5. Tenteremo di descrivere una complessa vicenda, senza indulgere né al sentimentalismo, né alla facile retorica.

1.21. Передача інверсії при перекладі італійською.

1) *Інверсія прямого додатку в українському реченні та способи передачі італійською.*

Якщо для української мови інверсія прямого додатку є звичайним явищем, то в італійському реченні прямий додаток, як правило, не може стояти перед дієсловом (за винятком тих випадків, коли воно виражено особовим ненаголошених займенником:

Його мучив жах.– Lo assilava la paura.

Тому, якщо інверсія українського прямого додатку не служить для особливого його виділення, то при перекладі інверсія не зберігається і в італійській мові вживається прямий порядок слів:

Всю себе *вона віддавала дітям; весь час витрачала на них.*	***Lei concentrava*** *tutta la sua vita nei bambini sacrificando loro tutto il tempo libero.*

Якщо ж інверсія служить для виділення українського прямого додатку, то при перекладі можлива інверсія прямого додатку та в італійському реченні, як правило, супроводжується займенниковою репризою:

Дерев я не бачив.	***Gli alberi*** *non* ***li*** *ho visti.*

При перекладі з української мови емфатично виділеного прямого додатку, в італійському використовується видільна конструкція ***è ... che:***

Цілий рік я його не бачу.	***È*** *un anno* ***che*** *non lo vedo.*

Ця видільна конструкція може бути використана для виділення й інших членів речення, крім присудка.

2) Інверсія підмета в українській мові і способи її передачі італійською.

При інверсії українського підмета в італійській фразі можна використати прямий порядок слів.

Делегацію прийняв ***мер міста****.* ***Il sindaco della città*** *ha ricevuto la delegazione.*

Якщо інверсія використовується для особливого виділення підмета, то і в італійському реченні буде збережена інверсія. При цьому мають місце наступні трансформації суб'єктно-об'єктних відносин:

1) український прямий додаток трансформується в італійський підмет, при цьому активний стан українського речення перетворюється на пасивний стан в італійській фразі, українському підмету відповідає італійський непрямий додаток:

Природу змінює і людина. *La natura è modificata anche dall'uomo.*

2) український прямий додаток трансформується в італійський підмет, українське перехідне дієслово замінюється сполученням дієслів (часто) *ricevere, trovare* з іменником, які лексично відповідають українському дієслову.

Кімнату ***освітлювало*** *тьмяне світло.* La stanza **riceveva una luce** fioca.

При перекладі з української мови емфатично виділеного підмета у перекладі італійською використовують конструкції **è ... che** або **è ... a**:

Правильний "обмін речовин з природою" здатне забезпечити саме демократичне суспільство. ***E'*** *la società socialista* ***che*** *può garantire un "giusto metabolismo con la natura".*

3) Часткова інверсія.

Поряд з повною інверсією існує і часткова, коли прямий додаток стоїть між присудком і підметом або стоїть після присудка і підмета. В українській можливий і той, і інший порядок слів, італійська ж мова уникає постановки прямого додатку та підмета після перехідного дієслова. І в цьому випадку при перекладі слід змінити порядок слів або вдатися до суб'єктно-об'єктним трансформацій:

Природу змінює і людина. *Anche l'uomo modifica la natura.* ***або*** *La natura viene modificata anche dall'uomo, ad opera dell'uomo.*

Esercizio: Traducete le seguenti frasi in italiano.

1. Приклад постановки і вирішення актуальних проблем нашого життя знаходимо ми в книгах цього державного діяча.

2. Історію ми вивчаємо по книгам, музиці, художнім полотнам та фільмам.

3. Величезне практичне і методичне значення в справі мирного будівництва мають для нас факти та висновки, зроблені в цьому творі.

1.22. Переклад дієслів venire, andare, rimanere, vedere у ролі службових українською.

Дієслова *venire, andare, rimanere, vedere* можуть використовуватися як службові:

venire – при утворенні пасиву (замість *essere* у простих часах):

La casa viene costruita.	*Будинок будується.*

andare – використовується, головним чином, для утворення пасиву зі значенням повинності та у фразеологічних одиницях чи ідіомах:

Questo va fatto in un altro modo.	*Це слід зробити інакше.*
Se non vado errato ...	*Якщо я не помиляюсь...*

imanere – є частиною багатьох ідіоматичних виразів:

L'ufficiale rimase soprappensiero.	*Офіцер задумався.*
Sentite queste brusche parole, sono rimasto male.	*Від цих слів мені стало моторошно.*

vedere – зустрічається в інфінітивних зворотах:

L'estate aveva veduto tutte le formazioni unite iniziare l'offensiva.	*Влітку всі об'єднані формування перейшли до наступу.*

З наведених прикладів видно, що, виступаючи в якості службових, зазначені дієслова при перекладі або опускаються, або, в залежності від контексту, замінюються дієсловами конкретного значення.

Esercizio: traducete in russo quanto segue, facendo attenzione ai verbi scritti in corsivo:

1.Suo padre *rimase ucciso* durante la seconda guerra mondiale.

2. Devi studiare molto, se no *rimani indietro.*

3. *Siamo rimasti* d'accordo di vederci domani a casa sua.

4. Quando sentimmo la brutta notizia, *rimanemmo male.*

5. Dove siamo rimasti... non mi ricordo la pagina.

6. Il passo *andava tradotto* senza dizionario.

7. Il ferro va battuto quando è caldo.

8. La risposta va data entro oggi.

9. È un atto di eroismo che *andrebbe citato* come esempio a tutti gli italiani. 10. La casa *andrebbe costruita* presto.

11. I tuoi capelli *andranno tagliati.*

12. Questo problema *andava risolto* diversamente.

13. Il titolo di questo libro *va cambiato.*

14. Queste cose non *vanno fatte* in quattro e quattro otto.

15. Ebbe inizio così, il terribile inverno 1944-45, che doveva *vedere* la Resistenza subire l'offensiva più dura.

16. Le elezioni amministrative del novembre 1946 *videro* a Roma e nelle principali città italiane le liste di sinistra raggiungere le prime posizioni.

17. Le elezioni siciliane *vedono* le destre indietreggiare.

18. Dal 1° al 3 dicembre e dal 15 al 22 dicembre del 1955, due grandi scioperi *videro* i professori e presidi delle scuole medie entrare in lotta aperta.

1.23. Переклад українською та італійською деяких ХДП, полісемантичних слів та слів, що викликають труднощі при перекладі

Переклад українською прикметників “drammatico” та “unitario”.

1) drammatico

*Eviteremo di essere spinti ancora una volta a **drammatiche** avventure.*	*Ми намагаємося зробити так, щоб більше не опинитися в настільки **драматичній** ситуації.*

Як і більшість інтернаціональних слів, прикметник *drammatico* не завжди перекладається українською мовою відповідним словом драматичний. Частіше drammatico слід перекладати: *трагічний, гострий, напружений, бурхливий:*

*La discussione assunse toni **drammatici.***	*Дискусія прийняла **гострий** характер.*

Те ж саме стосується іменників *dramma (m), drammaticità (f)*:

il dramma dei senzatetto	*трагедія людей, позбавлених даху над головою*
la drammaticità dei contrasti	*гострота протиріч*

2) unitario

Значення прикметника *unitario (єдиний, об'єднаний),* при перекладі на українську мову часто необхідно розкривати за допомогою пояснювальних слів, що обумовлено контекстом:

una politica unitaria	*політика, спрямована на досягнення єдності лівих сил*
la lotta democratica unitaria	*боротьба всіх демократичних сил*
le nuove maggioranze democratiche unitarie	*нова демократична більшість об'єднаних демократичних сил.*

Переклад українською слова “la regione”.

Іменники *la egione, la provincia, il comune* використовуються для позначення місцевих органів влади: відповідно *обласна, провінціальна, міська* (комунальна) *ради.*

Attenzione! Слід пам’ятати, що у назвах італійських регіонів (областей) прийменние *di* не використовується: *la regione Piemonte***;** при позначенні інших адміністративни одиниць *di* використовується: *provincia di Cuneo*, *comune di Roma, frazione di Senigallia.*

Переклад українською слова «vivere».

Дієслово *vivere – жити* – неперехідне, проте може використовуватися і як перехідне; при цьому лексична сполучуваність обмежена:

vivevano isolati i loro problemi – вони займалися своїми дослідженнями, відірвані від навколишнього життя.

Українською мовою дієслово *vivere* іноді перекладається дієсловами *пережити, прожити* (можливі інші варіанти):

vivere la propria vita – прожити своє життя.

Переклад українською слова «esigenza».

Esigenza, bisogno, fabbisogno відповідає українському поняттю *потреба:*

esigenza f – *вимога, потреба*: *esigenza di tecnici e di scienziati*

bisogno m – *потреба, необхідність*: *il bisogno di conoscenza, i bisogni delle giovani generazioni*

fabbisogno m *(*тільки sing.) – *(книжк.) потреба*: *fabbisogno di viveri*.

Переклад українською слів «Decidere, risolvere».

decidere – вирішувати, приймати рішення, ухвалювати, вирішувати (суперечку):

decidere lo sciopero – прийняти рішення про оголошення страйку; *decidere una vertenza* – вирішити складне питання;

decidere della sorte (del destino) – вирішити долю;

risolvere – вирішувати, розгадувати:

risolvere un problema – вирішувати питання, розв'язати математичну загадку

Переклад українською слова «formulare, esprimere».

formulare – висловлювати, висловлювати, формулювати: *formulare un augurio* – висловити побажання;

esprimere –висловлювати, передавати: *esprimere l'indignazione* – висловити своє обурення.

Переклад українською слова «sensibilizzazione».

Іменник *sensibilizzazione* f *(зд.* увага, інтерес) є похідним від дієслова *sensibilizzare* (привернути увагу).

Суфікс – izzare дуже продуктивний у сучасній італійській мові при утворенні дієслів з абстрактним значенням: *fiscalizzare* – обкласти податками, *strumentalizzare* – використовувати в політичних цілях.

Переклад українською слова «scelta».

Іменник *la scelta – вибір* ввикликає труднощі при перекладі, якщо використовується у множині, тому що не використовується і в українській у множині. Тому, переклад обумовлюється контекстом: це можу бути іменнік *вибір* чи відновідне дієслово *обирати*, або такі слова, як *мета/ціль, рішення, напрям* та інші:

le scelte strategiche di un sindacato можна перекласти – стратегічні цілі профради.

Переклад українською слова «impegno».

Слово *impegno* становить певні труднощі при перекладі, тому що у різних контекстах окрім словникових значень *обов'язок, зобов'язання, обіцянка, в*оно може використовуватися у значеннях *намір, участь, зусилля і ін.*

Переклад українською слів «studente, scolaro, alunno, allievo».

Це синонімічний ряд, що означає поняття *учень:*

studente m – учень (в загальному значенні)

studente di liceo = liceale m – ліцеїст

studente universitario (= universitario m) студент університету

scolaro m – школяр, учень

alunno m – учень, школяр

allievo m – учень, слухач, вихованець, курсант.

Переклад українською слова «tutela».

tutela f – охорона, захист, заступництво: la tutela della maternità e dell'infanzia – охорона дитинства та материнства

protezione f – заступництво: godere la protezione – користуватися заступництвом

difesa f – захист (у загальному значенні і юрид. термін): assumere la difesa – взяти на себе захист

salvaguardia f – охорона, захист: (найчастіше) la salvaguardia della раси – захист миру

Переклад італійською іменника «витрата».

spreco m (sprechi m pi) – витрата, розбазарювання: spreco di forze;

sperpero m – витрата, розбазарювання: sperpero di denaro;

dispendio m – витрата, розбазарювання: dispendio di tempo.

У політико–економічних текстах dispendio означає витрата:

dispendio di lavoro umano – витрата людської праці.

Переклад італійською іменника «фінансова допомога».

sussidio m – одноразова допомога, грошова допомога;

sovvenzione f – допомога, підтримка, дотація;

indennità f – відшкодування витрат, компенсація.

Переклад італійською іменника « відпуска».

ferie f pl – відпустка (в загальному значенні): *ferie retribuite* – оплачувана відпустка;

congedo m – відпустка, тимчасове звільнення від роботи*: congedo di maternità* – декретна відпустка;

vacanza f – відпустка, перерва в ро*боті: Domani è vacanza.* – Завтра – неробочий день;

vacanze f pl – канікули, le vacanze estive – літні канікули, літній відпочинок;

licenza f – звільнена, відпустка для військовослужбовців.

Переклад італійською іменника «дозвіл».

permesso m – дозвіл у загальному значенні;

autorizzazione f – дозвіл від керівництва чи органів влади;

nulla osta m (*nullaosta* m*)* – дозвіл, дозвіл, відсутність перешкод;

benestare m – схвалення, дозвіл;

licenza f – дозвіл, ліцензія;

consenso – згода, схвалення, дозвіл.

Переклад італійською іменника «досвід».

Італійське слово *esperienza* f – досвід. Позначає не тільки сукупність практично засвоєних знань і навичок, як в українській, а й окремі факти, явища, у тому числі досвід, що визначає і більш широку лексичну сполучуваність італійського еквівалента. При виявленні значення слова esperienza вирішальну роль відіграє контекст. Але:

Ho fatto ***l'esperienza*** *che quest'aria non mi giova.*	*Я прийшов до* ***висновку****, що тут мені не стає краще.*

esperimento (*m)* – науковий досвід.

Переклад італійською іменника «працівник».

Італійський словниковий еквівалент цього слова – *lavoratore.* Але при перекладі з української мови італійською слово *працівник* може передаватися й іншими словами в залежності від того, про працівників якої галузі йдеться:

партійний працівник – funzionario m del partito;

профспілковий працівник – sindacalista m, funzionario del sindacato;

науковець – studioso,ricercatore ;

працівник у сфері кіно – cineaste;

працівники кооперації – cooperatori ;

працівники сільського господарства – agricoltori ;

працівники культури – addeti alla cultura;

працівники установи – personale, addetti a ..;

працівники міністерства –dipendenti, funzionari;

працівники торгівлі – addetti al commercio, lavoratori del commercio.

Переклад італійською дієслова «користуватися».

godere – користуватися (чимось приємним): *godere della (la) stima degli amici – користуватися повагою друзів;*

beneficiare (beneficiatario m) – користуватися, отримувати користь або вигоду: *beneficiare dei vantaggi della sua posizione – користуватися перевагами свого становища;*

fruire – скористатися, використовувати: *fruire di una rendita – користуватися рентою;*

usufruire – користуватися, отримувати користь або вигоду: *usufruire di un'amnistia – користуватися амністією.*

Переклад італійською дієслова «приймати».

ricevere – приймати (в загальному значенні): *ricevere un cliente, una delegazione;*

accogliere – зустрічати, ставитися певним чином: accogliere bene, accogliere una notizia;

accettare – погодитися прийняти що–л .: accettare un regalo, una cam–biale;

ammettere – допускати, приймати в якусь організацію: ammettere all'esame, tra soci di una società;

approvare – схвалювати, стверджувати: approvare la sua condotta, una risoluzione;

assumere – брати на себе: assumere un impegno, una responsabilità;

prendere – вживати заходів, рішення, приймати участь і т.д .: prendere le misure, una decisione, prendere parte a qc, ecc.;

ospitare – притулок, розмістити: ospitare gli amici, ospitare le centrali nucleare.

Переклад італійською дієслова «відмовитися».

rifiutarsi (di fare qc) (rifiuto m) – рішуче, наполегливо відкидати, відхиляти*;* не брати*:*

Si rifiutò di riceverlo – Він відмовився його прийняти.

rinunciare (a qc) (rinuncia f) – відмовлятися від чогось л., відступатися, відрікатися:

rinunciare alla proprietà – відмовитися від власності;

respingere – відкидати:

respingere un emendamento – відхилити поправку;

declinare – відхиляти;

declinare un invito – відхилити запрошення;

desistere (da qc) – відмовлятися (від чого–л.):
desistere da un proposito – відмовитись від мети;
abbandonare (qc) – залишати (що–л.):
abbandonare una gara – залишити гонку.

Переклад італійською дієслова «відправляти».

inviare – посилати, відправляти:
inviare gli auguri, inviare gli esperti
mandare – посилати, відправляти, направляти:
Lo mandarono come ambasciatore a Londra – Вони послали його послом до Лондона.
Il tubo manda l'acqua alla cisterna. – Труба направляє воду в цистерну.
spedire – посилати, відправляти (поєднується тільки з іменниками–неістотами): *spedire la mercé*.

Переклад італійською дієслова «дублювати».

Залежно від контексту українське дієслово *дублювати* може перекладатися італійською по–різному:*fare il doppione, essere un doppione* –виконувати щось подібне, однакове, паралельне з іншим:

Sono fermamente convinto che ***nessuna*** *Accademia di una repubblica federata* ***debba essere un doppione*** *dell'Accademia delle scienze della Federazione.*	*Я глибоко переконаний, що республіканські Академії* ***не повинні дублювати*** *Академію Наук Федерації.*

sostituire (supplire) un attore – театр., виконувати роль у черзі з іншими виконавцями;
doppiare un film – кіно дублювати фільм;
fare la controfigura – кіно бути дублером (зазвичай при трюкових зйомках);
Відповідні іменники:
doppione m – дублювання, повторення
sostituto m (supplente m) di un attore – артист–дублер
doppiaggio m – дубляж (фільму)
doppiatore m – актор, який працює на дубляжі
controfigura f – дублер (кіноактора)
cosmonauta numero due – космонавт–дублер

Передача часових відрізків.

1) Початок часового відрізка:
ai primi di novembre (dell'anno) – на початку листопада (року);
all'inizio (agli inizi) di novembre (dell'anno) – на початку листопада (року).

2) Серединний відрізок

a metà di novembre – в середині листопада;

alla metà dell'Ottocento – в середині XIX століття;

intorno alla metà – десь у середині;

verso la metà – до середини.

3) Кінцевий відрізок

alla fine di novembre (dell'anno) – в кінці листопада (року).

Esercizio: traducete quanto segue in ucraino o italiano, badando all'aggettivo:

1) **traducete in ucraino:**

1. Roma era ancora calda delle ultime drammatiche battute della battaglia, conclusasi con la fuga da Roma del "re di maggio".

2. Il 18 marzo, dopo una seduta drammatica, si ebbe l'esito della votazione.

3. Le antiche contraddizioni di questa città sono state continuamente e drammaticamente portate al limite dell'esasperazione dalle classi dirigenti.

4. “Non si può abbandonare la Francia nel momento drammatico che attraversa,”– disse il ministro.

5. Dopo il "giro" di Fanfani in Calabria questo episodio getta una nuova luce drammatica sulla situazione sociale della regione.

6. La stampa francese ha fatto di tutto per nascondere le divergenze e il risultato negativo di dieci ore di colloqui intensi e anche drammatici.

7.C'è una prospettiva molto chiara di lotta democratica antifascista unitaria.

8. Salutiamo i risultati già raggiunti e i paesi che li stanno compiendo: le maggioranze unitarie cui già hanno dato vita socialisti in centinaia di comuni. 9. È un processo unitario, ostacolato, naturalmente, dalla controffensiva clericale.

10. Nel complesso, dunque, il rilancio di una politica unitaria trova tra la gioventù grandi possibilità anche di autonoma elaborazione e organizzazione. 11. Oggi tra i giovani si riscontrano vaste possibilità di un movimento unitario non solo nelle fabbriche, ma nelle università.

12. Oggi alle ore 18, nella sede di piazza Lavatelli, avrà luogo l'assemblea unitaria dei comunali.

2) traducete in italiano:

1. Генеральна Асамблея більшістю голосів прийняла цю пропозицію.

2. В ООН приймаються нові держави, які домоглися незалежності.

3.Потрібно вжити термінових заходів, щоб покласти край цій братовбивчій війні.

4. Делегацію прийняв мер міста.

5. У літні місяці цей курорт приймає до 100 тисяч осіб.

6. Я охоче приймаю ваше запрошення.

7. Його добре прийняли в сім'ї друзів.

8. Лікар приймає по понеділках.

9. Він був прийнятий на роботу без випробувального терміну.

3.) traducete in italiano:

1. Я йду у відпустку через 2 тижні.
2. Кожен працюючий має право на щорічну оплачувану відпустку.
3. Відпустка у зв'язку з вагітністю та пологами триває близько 4 місяців.
4. Він взяв відгул на три дні.
5. Солдат отримав звільнення на 10 днів, щоб відвідати батьків.
6. У свята не працюють установи, школи, багато магазинів, заводи і фабрики.

4) traducete in ucraino:

1. Non ha niente da perdere, ha tutto da *guadagnare.*
2. *Ha vinto* la partita di scacchi alla decima mossa.
3. Il film *la vince* sul romanzo.
4. Lei è riuscita *a vincere* l'ostilità dell'ambiente.
5. Lui *ha guadagnato* le simpatie del pubblico.
6. Vestita di nero, *ci guadagna.*

5) traducete in ucraino:

a) decidere una lite, decidere una vertenza, decidere la partenza, decidere il matrimonio, risolvere un'equazione, risolvere un indovinello, risolvere una sciarada, risolvere un dubbio.

6) **traducete in italiano:**

1. Рада постановила внести зміни в статут.
2. Вона вирішила негайно виїхати.
3. Потрібні зусилля багатьох держав, щоб вирішити близькосхіде питання.
4. Народи країн, що розвиваються, самі вирішують свою долю.
5. Суперечка вирішилась на нашу користь.
6. Не просто вирішити це рівняння.
7. Він відгадав цю загадку.

7) traducete in ucraino:

1. Per un fruttuoso interscambio analoga importanza ha *un impegno* della piccola e media industria privata e del settore cooperativo.

2. L'elenco delle adesioni alla «Marcia di Pasqua» è ricco di nomi prestigiosi, ma, soprattutto, testimonia *un impegno profondo.*

3. Dopo il successo della manifestazione anti-Cruise di Comiso occorre *un nuovo impegno* per imporre al governo coerenti iniziative per il disarmo.

4. Si porrà *ogni impegno* per esprimere la più ampia capacità di dialogo è di confronto con le altre forze politiche.

8) traducete in italiano:

1. Вона відмовилася вислухати його пояснення.

2. Під тиском народних мас уряд країни відмовився від свого рішення підвищити ціни на предмети першої необхідності.

3. Народи відкидають політику диктату, яка проводиться адміністрацією Болівії.

4. Миролюбні сили змусять мілітаристів відмовитися від планів розв'язати нову світову війну.

5. Уряд цієї країни відмовляється вивести свої війська з незаконно зайнятої чужої території.

6. Через непередбачені обставин він відмовився від поїздки до Лондону.

7. Він не зміг відхилити настільки цікаву пропозицію.

8. Наївно думати, що підприємці добровільно відмовляться від своїх прибутків.

9. Він не прислухався до ради батьків.

1.24. Труднощі та особливості передачі дієслівних часів та способів з італійської мови українською.

При перекладі з італійської українською велику увагу слід приділяти передачі різних італійських часів та дієслівних способів. Наприклад, в українській мові маємо лише один минулий час, в той час як в італійській їх набагато більше: Passato Prossimo, Imperfetto, Passato Remoto, Trapassato Remoto, Trapassato Prossimo; не говорячи вже про наявність способів Congiuntivo, двох майбутніх часів та граматичних форм, які використовуються як аналоги певних часів.

Таке різноманіття часів викликає необхідність компенсувати їх відсутність в українській мові різними способами, часто це лексичні компенсації, також необхідно уважно робити вибір між дієсловами доконаного та недоконаного виду.

Слід пам’ятати також про використання модальних дієслів у різних минулих часах в італійській мові. Розглянемо декілька прикладів та різницю, яку необхідно передати при перекладі:

Paolo voleva tornare a casa presto.	*Паоло хотів повернутися додому рано (невідомо, вдалося йому це чи ні).*
Paolo e’ volute tornare a casa presto.	*Паоло хотів/захотів повернутися додому рано (відомо, що повернувся).*

В італійській мові часи мають декілька функцій. Наприклад, при використанні деяких у непервинних функціях додає фразі додаткового сенсу, який необхідно також передати у перекладі. Майбутній час Futuro Semplice окрім своєї головної – опис подій у майбутньому – передає невпевненість, припущення у теперішньому, а перекладати таку фразу неможна з використанням майбутнього часу українською мовою. Така саме ситуація з іншим майбутнім часом Futuro Anteriore, який може передавати невпевненість та припущення у минулому, тоді необхідно у перекладі використовувати дієслова у минулому часі. У таких випадках невпевненість чи

припущення компенсується лексично додаванням слів *можливо, ймовірно*, чи виразів *на мою думку, я вважаю* та ін.

*Quanti anni ha Francesca? – Non so, ne **avra'** venti.*	*Скільки років Франчесці? – Не знаю, **можливо їй** двадцять.*
***Avranno venduto** la macchina, non la vedo da molti mesi.*	***Ймовірно вони продали** машину, я її не бачив вже багато місяців.*

Ще одним цікавим прикладом труднощів у передачі часів є випадок з функціями часу Passato Remoto, який використовується для опису подій далекого минулого, вважається історичним часом, при тому часто зустрічається у мовленні італійців південних регіонів, але вважається відхиленням від норм італійської мови стандарт, коли використовується замість Passato Prossimo. Але не усі знають, що цей час має додаткову функцію – надання негативного забарвлення подіям минулого, про які людина не бажає говорити чи згадувати. Тоді цей час використовують замість Passato Prossimo (тобто для опису закінченої дії у недалекому минулому), але у свідомості італійців це буде означати негативні спогади. При перекладі це теж необхідно врахувати.

*Laura ha detto: "Ieri **incontrai** Mateo."*	*Лаура сказала: " Учора в мене **була неприємна зустріч** з Матео.*

Esercizio: traducete in ucraino badando ai tempi usati in italiano e le loro fuzioni.

1. Suona il telefono**.** Sarà la zia.
2. A quest'ora avrà già provato a cercarci.
3. Era verso sera. Saranno state le sei.
4. Sceso dall'aereo, prenderai un taxi, scenderai al tuo albergo dove ti presenterai come il dr. Mastogiacomo, dirai che aspetti un amico per cena.
5. Quando avrai finito di leggere il libro, mi darai il tuo parere.
6. L' anno prossimo sposerò Maria.
7. Ma poi ha cambiato idea, per fortuna!
8. Mentre entravo con il mio vestito nuovo e le mie scarpe alte… sono inciampata!
9. Sono dovuto tornare a casa.
10. Dovevo incontrare un amico.
11. Per fortuna anche io avevo comprato un bel vestito per l'occasione.
12. Non appena ebbe finito il progetto, lo consegnò al suo capo.
13. La Rivoluzione Francese segnò profondamente la Francia.
14. Si svegliò, si ricordò di non dover andare a lavoro e si addormentò di nuovo.
15. Mi piacerebbe tanto visitare New York!
16. *Mi <u>daresti</u> il tuo numero di telefono, gentilmente?*
17. Lucia vuole organizzare una festa a sorpresa per suo fratello. Sarebbe una cosa carina a mio parere.
18. Se chiedesse scusa, lo perdonerei.

19. Tra le vittime del disastro aereo ci sarebbero 5 italiani.

20. Mi ha detto che sarebbe tornado dopo le sette.

21. Quando sono stata alla festa, mi sarebbe piaciuto fare più foto, ma purtroppo avevo il cellulare scarico.

22. Se tu avessi chiamato Luca, ti avrebbe detto la verità.

23.Il criminale sarebbe stato avvistato al confine con la Svizzera.

24. Mi ha detto che avrebbe fatto tardi!

25. Marco non è venuto: che sia stato trattenuto a lavoro?

26. Marco non è venuto: che abbia avuto un imprevisto?

27. Non so se Federica voglia partecipare al progetto.

28. Pensavo che tu avessi una casa a Milano.

29. Pensava che tu avessi avuto fortuna a trovare la strada giusta.

30. Mi ha domandato se io avessi conosciuto Gino o no.

Контрольні запитання до Розділу I

1. Правила транскрипції та транслітерації з італійської мови на російську та українську.
2. Види та способи передачі реалій.
3. Переклад інтернаціональних слів та переклад ХДП та полісемантичних слів.
4. Переклад імен власних та назв.
5. Тема-рематичні відносини у італійському реченні. Зміни при перекладі. Інверсія при перекладі.
6. Переклад іменників з абстрактним значенням.
7. Переклад дієслів andare, venire.
8. Переклад інфінітивних зворотів, види та способи перекладу.
9. Переклад дієприкметникових зворотів з італійської мови.
10. Переклад дієприслівникових зворотів з італійської мови.
11. Переклад пасивних конструкцій.
12. Переклад безособових речень та неозначно-особових речень.
13. Переклад прикметників та порівняльних прикметників.
14. Труднощі при передачі дієслів у різних часах з італійської мови.
15. Способи перекладу каузативних конструкцій та відокремлених конструкцій.

РОЗДІЛ ІІ
ПИСЬМОВИЙ ПЕРЕКЛАД ТЕКСТІВ РІЗНИХ ЖАНРІВ З ІТАЛІЙСЬКОЇ МОВИ УКРАЇНСЬКОЮ

TESTO 1. LO STATUTO DELLE NAZIONI UNITE

Leggete attentamente i testi in italiano e in ucraino.
Paragonte i testi.
Create il vostro glossario.

Capitolo I: Fini e principi Articolo 1 I fini delle Nazioni Unite sono: 1. Mantenere la pace e la sicurezza internazionale, ed a questo fine: prendere efficaci misure collettive per prevenire e rimuovere le minacce alla pace e per reprimere gli atti di aggressione o le altre violazioni della pace, e conseguire con mezzi pacifici, ed in conformità ai princìpi della giustizia e del diritto internazionale, la composizione o la soluzione delle controversie o delle situazioni internazionali che potrebbero portare ad una violazione della pace. 2. Sviluppare tra le nazioni relazioni amichevoli fondate sul rispetto e sul principio dell'eguaglianza dei diritti e dell'auto-decisione dei popoli, e prendere altre misure atte a rafforzare la pace universale. 3. Conseguire la cooperazione internazionale nella soluzione dei problemi internazionali di carattere economico, sociale culturale ed umanitario, e nel promuovere ed incoraggiare il rispetto dei	Розділ I Цілі та Принципи Стаття 1 Організація Об'єднаних Націй має на меті: 1. Підтримувати міжнародний мир та безпеку і з цією метою вживати ефективних колективних заходів для запобігання та усунення загрози миру й придушення актів агресії, або інших порушень миру, і проводити мирними засобами, відповідно до принципів справедливості та міжнародного права, залагоджування або розв'язання міжнародних конфліктів або ситуацій, що можуть призвести до порушення миру. 2. Розвивати дружні відносини між націями на основі дотримання принципу рівноправності та самовизначення народів, а також вживати інших відповідних заходів для зміцнення загального миру. 3. Здійснювати міжнародне співробітництво в сфері розв'язання міжнародних проблем економічного, соціального, культурного та гуманітарного характеру й у заохоченні

diritti dell'uomo e delle libertà fondamentali per tutti senza distinzioni di razza, di sesso, di lingua o di religione. 4. Costituire un centro per il coordinamento dell'attività delle nazioni volta al conseguimento di questi fini comuni.	та розвитку поваги до прав людини й основних свобод для всіх, без розрізнення раси, статі, мови та релігії. 4. Бути центром для узгодження дій націй у досягненні цих загальних цілей.
Articolo 2 L'Organizzazione ed i suoi Membri, nel perseguire i fini enunciati nell'articolo 1, devono agire in conformità ai seguenti princìpi: 1. L'Organizzazione è fondata sul principio della sovrana eguaglianza di tutti i suoi Membri.	Стаття *2* Для досягнення цілей, зазначених у статті 1, Організація та її Члени діють у відповідності з такими Принципами: 1.. Організація заснована на принципі суверенної рівності всіх її Членів.
2. I Membri, al fine di assicurare a ciascuno di essi i diritti e i benefici risultanti dalla loro qualità di Membro, devono adempiere in buona fede gli obblighi da loro assunti in conformità al presente Statuto.	2.Усі Члени Організації Об'єднаних Націй сумлінно виконують узяті на себе за цим Статутом зобов'язання, щоб забезпечити їм усім у сукупності права й переваги, що випливають із належності до складу Членів Організації;
3. I Membri devono risolvere le loro controversie internazionali con mezzi pacifici, in maniera che la pace e la sicurezza internazionale, e la giustizia, non siano messe in pericolo.	3.Усі Члени Організації Об'єднаних Націй розв'язують свої міжнародні суперечки мирними засобами таким чином, щоб не наражати на загрозу міжнародний мир та безпеку і справедливість;
4. I Membri devono astenersi nelle loro relazioni internazionali dalla minaccia o dall'uso della forza, sia contro l'integrità territoriale o l'indipendenza politica di qualsiasi Stato, sia in qualunque altra maniera incompatibile con i fini delle Nazioni Unite.	4. Усі Члени Організації Об'єднаних Націй утримуються в своїх міжнародних відносинах від погрози силою або її застосування як проти територіальної недоторканності або політичної незалежності будь-якої держави, так і якимось іншим чином, несумісним із Цілями Об'єднаних Націй;
5. I Membri devono dare alle Nazioni Unite ogni assistenza in qualsiasi azione che	5.Усі Члени Організації Об'єднаних Націй надають їй усіляку допомогу у

queste intraprendono in conformità alle disposizioni del presente Statuto, e devono astenersi dal dare assistenza a qualsiasi Stato contro cui le Nazioni Unite intraprendono un'azione preventiva o coercitiva.	всіх діях, що вживаються нею відповідно до даного Статуту, і утримуються від надання допомоги будь-якій державі, проти якої Організація Об'єднаних Націй вживає дії превентивного або примусового характеру;

TESTO 2. ORGANIZZAZIONE DELLE NAZIONI UNITE (ONU)

1. ***Leggete attentamente il testo.***
2. ***Fate l'analisi del genere prima di cominciare a trudurre.***
3. ***Traducete il testo in ucraino.***
4. ***Create il vostro glossario.***
5. ***Fate l'analisi della vostra traduzione (livelli:lessicale, grammaticale, stilistico).***

E nata dalla "Conferenza sull'organizzazione internazionaleЭ che riunì a S. Francisco i rappresentanti di 49 Stati, dal 25 aprile al 26 giugno 1945. La conferenza redasse lo Statuto dell'Organizzazione delle Nazioni Unite (Carta di San Francisco) sulla base di un progetto preparato dai rappresentanti degli Stati Uniti, della Unione Sovietica, della Gran Bretagna e della Cina. Lo Statuto fu firmato il 24 ottobre 1945.

L'Organizzazione delle Nazioni Unite è fondata sul principio della sovrana eguaglianza di tutti i suoi membri, i quali devono agire in conformità ai seguenti principi: rispettare gli obblighi derivanti dallo Statuto; risolvere con mezzi pacifici le controversie fra loro in modo che non vengano messe in pericolo la pace e la sicurezza internazionale; astenersi, nelle loro relazioni con altri paesi, dalla minaccia o dall'uso della forza; fornire alle Nazioni Unite ogni assistenza nelle azioni intraprese in conformità alle disposizioni dello Statuto, e astenersi dal dare assistenza a qualsiasi stato contro cui le Nazioni Unite intraprendano un'azione preventiva o coercitiva.

Gli organi sono:

a) Assemblea Generale. Composta di tutti i membri delle Nazioni Unite ognuno dei quali ha diritto ad un voto.

Le decisioni su questioni importanti sono prese a maggioranza di due terzi, le altre a maggioranza semplice.

L'Assemblea discute di qualsiasi questione che rientri nella competenza dell'ONU, salvo il caso che dello stesso argomento si occupi il Consiglio di Sicurezza.

L'Assemblea si riunisce in sessione ordinaria una volta l'anno ed in sessioni speciali quando le circostanze lo richiedano.

b) Consiglio di Sicurezza. Comprende 15 membri di cui 5 permanenti (Cina, Francia, Gran Bretagna, Stati Uniti, Russia e 10 eletti dall'Assemblea Generale a maggioranza di due terzi per la durata di due anni.

Il Consiglio di Sicurezza ha i seguenti compiti: mantenere la pace e la sicurezza internazionale; effettuare indagini su qualsiasi controversia o situazione che possa portare ad attrito internazionale; raccomandare metodi e procedure d'accordo; determinare l'esistenza di una minaccia alla pace o di un atto di aggressione *e* raccomandare le misure da prendere; invitare i membri ad applicare sanzioni economiche e altre misure diverse dalla guerra per prevenire o arrestare l'aggressione; raccomandare alla Assemblea Generale l'ammissione di nuovi stati membri; sottoporre alla Assemblea Generale rapporti annuali o speciali sulla propria attività.

Ogni membro ha un voto. Per le deliberazioni è richiesta una maggioranza di 9 voti, ma, tranne per le questioni di procedura, tra i nove voti devono essere compresi i cinque voti dei membri permanenti. c) Consiglio Economico e Sociale (ECOSOC). È composto di 54 membri eletti dalla maggioranza. Il Consiglio si dimise tre volte l'anno e possono essere richieste delle sessioni speciali.

Promuove studi, formula proposte, istituisce commission per questioni economiche, culturali, educative, sanitarie sociali e simili (lavoro, stabilità economica, progresso eco nemico, trasporti e comunicazioni, finanze, statistiche problemi demografici, lotta contro il traffico degli stupefa centi, diritti dell'uomo, condizione della donna, ecc.); pre para progetti di convenzioni da sottoporre all'Assemblea Generale e convoca conferenze internazionali, dirige e coor dina l'attività delle organizzazioni collegate all'ONU.

d) Consiglio di Amministrazione Fiduciaria. È competente per il funzionamento del regime internazionale di tutela e amministrazione fiduciaria dei territori non autonomi.

e) Corte Internazionale di Giustizia. Ne fanno parte 15 giudici, eletti, in ragione della loro personale competenza, dall'Assemblea Generale con il concorso del Consiglio di Sicu rezza, senza riguardo alla loro nazionalità; ma non può essere compreso tra i 15 più di un cittadino dello stesso Stato. Durano in carica nove anni e sono rieleggibili.

f) Segretariato. Il suo Capo è il Segretario Generale, nominato per cinque anni dall'Assemblea Generale, su proposta del Consiglio di Sicurezza, approvata con la maggioranza qualificata, che comprende tutti i membri permanenti. È rieleggibile per un ugual periodo.

Il Segretario Generale presenta all'Assemblea Generale una relazione annuale sull'attività dell'organizzazione e segnala al Consiglio di Sicurezza ogni situazione che ritenga possa minacciare il mantenimento della pace e della sicurezza internazionale.

Intimamente connessa con l'attività delle Nazioni Unite *e* rispondente agli stessi fini è l'attività di organismi internazionali legati all'ONU da accordi, che definiscono le condizioni grazie alle quali questi organismi sono considerati istituti specializzati delI'ONU. Tali sono: l'Organizzazione Internazionale del Lavoro (OIL), l'Organizzazione per l'Agricoltura e l'Alimentazione (FAO), l'Organizzazione Educativa, Scientifica e

Culturale delle Nazioni Unite (UNESCO), la Banca Internazionale per la Ricostruzione e lo Sviluppo (BIRD), ecc.

TESTO 3. OBIETTIVI DI SVILUPPO DEL MILLENNIO

1.Leggete attentamente il testo.
2.Fate l'analisi del genere prima di cominciare a trudurre.
3.Traducete il testo in ucraino.
4.Create il vostro glossario.
5.Fate l'analisi della vostra traduzione (livelli:lessicale, grammaticale, stilistico).

Dal 6 all'8 settembre del 2000, si è tenuta a New York la più grande riunione di leader mondiali: il "Vertice del Millennio", convocato dalle Nazioni Unite per adottare la "Dichiarazione del Millennio".

Il successivo 20 settembre dello stesso anno, 189 Capi di Stato e di Governo hanno sottoscritto all'unanimità la "United Nations Millennium Declaration" attraverso la quale sono stati adottati gli 8 Obiettivi del Millennio da raggiungere entro il 2015. In tale occasione, i leader hanno affermato: "Noi riconosciamo che, oltre alle nostre personali responsabilità verso le rispettive società di appartenenza, condividiamo una responsabilità collettiva nell'affermare i principi della dignità umana, dell'uguaglianza e dell'equità a livello globale. In qualità di leader, pertanto, abbiamo un dovere verso tutti i popoli del pianeta, specialmente quelli più vulnerabili e, in particolare, verso i bambini del mondo intero, ai quali appartiene il futuro".

La Dichiarazione del Millennio rappresenta una grande conquista per la cooperazione internazionale e trova le sue radici nella Conferenza di Stoccolma sull'Ambiente Umano, del 1972, dove venne approvata la "Dichiarazione di Stoccolma" costituita da 26 principi, tra i quali la libertà, l'uguaglianza ed il diritto ad adeguate condizioni di vita e dove venne sottolineata la necessità di proteggere le risorse naturali opportunamente razionalizzate per il beneficio delle generazioni future.

Gli 8 Obiettivi affermati nella Dichiarazione del Millennio sono:

1) Eliminare la povertà estrema e la fame

Target: dimezzare, entro il 2015, la percentuale di persone che vivono con meno di un dollaro al giorno e di persone che soffrono la fame.

2) Assicurare l'istruzione primaria universale

Target: assicurare, entro il 2015, che tutti i bambini del mondo siano in grado di completare il primo ciclo di istruzione.

3) Promuovere l'uguaglianza di genere e l'autonomia delle donne

Target: eliminare le disuguaglianze di genere nell'istruzione primaria e secondaria preferibilmente entro il 2005 e a tutti i livelli di istruzione entro il 2015.

4) Ridurre la mortalità infantile

Target: ridurre di due terzi, entro il 2015, il tasso di mortalità infantile per I bambini di età compresa tra 0 e 5 anni.

5) Migliorare la salute materna

Target: ridurre di tre quarti, entro il 2015, il tasso di mortalità materna.

6) Combattere l'HIV/AIDS, la malaria e altre malattie

Target: arrestare, entro il 2015, ed invertire la tendenza alla diffusione dell'HIV/AIDS, della malaria e di altre malattie.

7) Assicurare la sostenibilità ambientale

Target: integrare i principi di sviluppo sostenibile nelle politiche e nei programmi dei Paesi, ridurre la perdita di biodiversità, dimezzare il numero di persone che non hanno accesso all'acqua potabile e ai servizi igienici.

8) Sviluppare un partenariato globale per lo sviluppo sostenibile

Target: attuare interventi di cooperazione allo sviluppo, sviluppare un commercio internazionale che risponda ai bisogni dei paesi più poveri, agire per la riduzione e cancellazione del debito dei paesi più poveri, garantire un accesso sostenibile ai farmaci essenziali e favorire il trasferimento di tecnologie.

TESTO 4. OBIETTIVI PER LO SVILUPPO SOSTENIBILE

1.Leggete attentamente il testo.
2.Fate l'analisi del genere prima di cominciare a trudurre.
3.Traducete il testo in ucraino.
4.Create il vostro glossario.
5.Fate l'analisi della vostra traduzione (livelli:lessicale, grammaticale, stilistico).

Gli Obiettivi per lo Sviluppo Sostenibile sono stati individuati nella risoluzione ONU adottata il 25 settembre 2015 dai governi dei 193 Paesi membri delle Nazioni Unite in occasione del summit sullo sviluppo sostenibile, perseguendo il proposito di rafforzare la pace universale ed eradicare la povertà in tutte le sue forme e dimensioni.

Nel documento stilato dai Capi di Stato, Trasformare il nostro mondo. L'Agenda 2030 per lo sviluppo sostenibile, sono stati determinati gli impegni sullo sviluppo sostenibile che dovranno essere realizzati tra il 2016 e il 2030, segnando un epocale passo in avanti della comunità internazionale nell'inquadrare le politiche di sviluppo in un'ottica di sostenibilità.

L'Agenda 2030 racchiude 17 obiettivi globali in un grande piano d'azione per le persone, il pianeta e la prosperità, per un totale di 169 'target' che, insieme, costituiscono il risultato di oltre due anni di consultazione pubblica e di contatti con la società civile e altre parti in causa nel mondo, che hanno dato particolare attenzione alla voce dei più poveri e dei più vulnerabili. Tutti sono coinvolti in questo programma: individui, paesi in via di sviluppo e paesi avanzati.

Le quattro parti che compongono l'Agenda toccano diversi ambiti, tra loro interconnessi, fondamentali per assicurare il benessere della popolazione globale:

- lotta alla fame e alle disuguaglianze
- tutela delle risorse naturali e sviluppo urbano
- agricoltura e modelli di consumo.

I 17 Obiettivi per lo Sviluppo Sostenibile - SDGs - Sustainable Development Goals - mirano a consolidare e dare seguito ai risultati degli Obiettivi di Sviluppo del Millennio - (MDGs - Millennium Development Goals - che li hanno preceduti, con cui condividono la piena realizzazione dei diritti umani di tutti e il raggiungimento dell'uguaglianza di genere e dell'emancipazione di tutte le donne e le ragazze, fondandosi sull'integrazione tra le tre dimensioni dello sviluppo sostenibile (ambientale, sociale ed economica).

TESTO 5. LA STORIA DELL'UNIONE EUROPEA

1.Leggete attentamente il testo.
2.Fate l'analisi del genere prima di cominciare a trudurre.
3.Traducete il testo in ucraino.
4.Create il vostro glossario.
5.Fate l'analisi della vostra traduzione (livelli:lessicale, grammaticale, stilistico).

L'Unione europea viene posta in essere allo scopo di mettere fine alle guerre frequenti e sanguinose tra paesi vicini, culminate nella seconda guerra mondiale. Negli anni Cinquanta la Comunità europea del carbone e dell'acciaio comincia ad unire i paesi europei sul piano economico e politico al fine di garantire una pace duratura. I sei membri fondatori sono il Belgio, la Francia, la Germania, l'Italia, il Lussemburgo e i Paesi Bassi. Gli anni Cinquanta sono caratterizzati dalla guerra fredda tra Est ed Ovest. Le proteste in Ungheria contro il regime comunista sono represse dai carri armati sovietici nel 1956. Nel 1957, il trattato di Roma istituisce la Comunità economica europea (CEE), o "Mercato comune".

Gli anni '60 sono un buon periodo per l'economia, grazie anche al fatto che i paesi dell'UE non applicano più dazi doganali agli scambi reciproci. Essi convengono inoltre il controllo comune della produzione alimentare, garantendo così il sufficiente approvvigionamento di tutta la popolazione, e ben presto si comincia addirittura a registrare un surplus di produzione agricola. Il maggio 1968 è famoso in tutto il mondo per i moti studenteschi di Parigi, molti cambiamenti nella società e nel costume sono associati alla cosiddetta "generazione del '68".

Con l'adesione della Danimarca, dell'Irlanda e del Regno Unito il 1° gennaio 1973, il numero degli Stati membri dell'Unione europea sale a nove. Il breve ma cruento conflitto arabo-israeliano dell'ottobre 1973 scatena una crisi energetica e problemi economici in Europa. La caduta del regime di Salazar in Portogallo nel 1974 e la morte

del generale Franco in Spagna nel 1975 decretano la fine delle ultime dittature di destra al potere in Europa. La politica regionale comunitaria comincia a destinare ingenti somme di denaro alla creazione di nuovi posti di lavoro e di infrastrutture nelle aree più povere. Il Parlamento europeo accresce la propria influenza nelle attività dell'UE e, nel 1979, viene eletto per la prima volta a suffragio universale. Negli anni '70 si intensifica la lotta contro l'inquinamento. L'UE adotta le leggi a tutela dell'ambiente, introducendo per la prima volta il concetto "chi inquina paga".

In seguito agli scioperi dei cantieri navali di Danzica, nell'estate del 1980, il sindacato polacco Solidarność ed il leader Lech Walesa diventano famosi in Europa e nel mondo. Nel 1981 la Grecia diventa il decimo Stato membro dell'UE, mentre il Portogallo e la Spagna aderiscono all'UE cinque anni dopo. Nel 1986 viene firmato l'Atto unico europeo, che pone le basi per un ampio programma di sei anni finalizzato a risolvere i problemi che ancora ostacolano la fluidità degli scambi tra gli Stati membri dell'UE e crea così il "Mercato unico". Si produce un grande sconvolgimento politico quando, il 9 novembre 1989, viene abbattuto il muro di Berlino e, per la prima volta dopo 28 anni, si aprono le frontiere tra Germania Est e Germania Ovest. Ciò porta alla riunificazione della Germania orientale e occidentale nell'ottobre 1990.

Con il crollo del comunismo nell'Europa centrale ed orientale i cittadini europei si sentono più vicini. Nel 1993 viene completato il mercato unico in virtù delle "quattro libertà" di circolazione di beni, servizi, persone e capitali. Gli anni Novanta sono inoltre il decennio di due importanti trattati: il trattato di Maastricht sull'Unione europea (1993) e il trattato di Amsterdam (1999). I cittadini europei si preoccupano di come proteggere l'ambiente e di come i paesi europei possano collaborare in materia di difesa e sicurezza. Nel 1995 aderiscono all'UE tre nuovi Stati membri: Austria, Finlandia e Svezia. Una piccola località del Lussemburgo dà il nome agli accordi di 'Schengen' che, gradualmente, consentono ai cittadini di viaggiare liberamente senza controllo dei passaporti alle frontiere. Milioni di giovani studiano all'estero con il sostegno finanziario dell'UE. Viene semplificata anche la comunicazione, in quanto sempre più cittadini utilizzano il telefono cellulare ed Internet.

L'euro è ora la nuova moneta per molti europei, e nel corso del decennio viene adottata da un sempre maggior numero di paesi. L'11 settembre 2001 diventa sinonimo di "guerra al terrore" in seguito al dirottamento di aerei di linea che vengono fatti schiantare su alcuni edifici di New York e Washington. I paesi dell'UE intraprendono una più stretta collaborazione per combattere la criminalità. Con l'adesione all'UE di ben 10 nuovi Stati membri nel 2004, seguiti da Bulgaria e Romania nel 2007, si ritengono definitivamente sanate le divisioni politiche tra Europa orientale e occidentale. Una crisi finanziaria colpisce l'economia mondiale nel settembre 2008. Il trattato di Lisbona viene ratificato da tutti i paesi membri prima di entrare in vigore nel 2009. Con esso l'Unione europea si dota di istituzioni moderne e metodi di lavoro più efficienti.

La crisi economica globale colpisce duramente l'Europa. L'UE aiuta numerosi paesi ad affrontare le loro difficoltà e istituisce l'"Unione bancaria", allo scopo di rendere il settore bancario più sicuro e affidabile. Nel 2012 l'Unione europea riceve il premio Nobel per la pace. Nel 2013 la Croazia diventa il 28º Stato membro dell'UE. I cambiamenti climatici restano in cima all'agenda e i leader concordano di ridurre le emissioni nocive. Le elezioni europee del 2014 vedono crescere il numero degli euroscettici eletti al Parlamento europeo. Si inaugura una nuova politica di sicurezza a seguito dell'annessione della Crimea da parte della Russia. L'estremismo religioso aumenta in Medio Oriente e in diversi paesi e regioni del mondo, provocando instabilità e guerre che spingono molti a fuggire dalle loro case e a cercare rifugio in Europa.

TESTO 6. ISTITUZIONU E ORGANI DELL'UE

1. ***Leggete attentamente il testo.***
2. ***Fate l'analisi del genere prima di cominciare a trudurre.***
3. ***Traducete il testo in ucraino.***
4. ***Create il vostro glossario.***
5. ***Fate l'analisi della vostra traduzione (livelli:lessicale, grammaticale, stilistico).***

Le istituzioni e gli organi devono essere citati nell'**ordine protocollare**.

L'elenco che segue contiene le denominazioni ufficiali secondo l'ordine prescritto a partire dal 1º dicembre (in seguito all'entrata in vigore del trattato di Lisbona). Questo elenco è seguito da una tabella e presenta le varie denominazioni usate in funzione del contesto, le abbreviazioni e l'indicazione della sede.

Consiglio europeo

Riunioni dei capi di Stato o di governo (presidenti o primi ministri) e del presidente della Commissione europea (di norma, quattro volte all'anno). Queste riunioni sono note anche con il nome di «vertici». Il Consiglio europeo fissa gli orientamenti politici generali dell'Unione.

Consiglio dell'Unione europea. È in seno a questa istituzione che si riuniscono regolarmente i ministri degli Stati membri in funzione degli argomenti trattati. È il più importante centro di decisione politica dell'Unione, nel quale si decide la maggior parte della legislazione europea.

Consiglio d'Europa. Organizzazione intergovernativa che non è un'istituzione dell'Unione europea.

Il Parlamento europeo è un'importante sede del dibattito politico e del processo decisionale a livello di UE. I suoi deputati sono scelti direttamente dagli elettori di tutti gli Stati membri per rappresentare gli interessi dei cittadini nel processo legislativo europeo e per garantire il funzionamento democratico delle alter istituzioni dell'UE. Il Parlamento agisce in qualità di colegislatore e condivide con il Consiglio il potere di

adottare e modificare le proposte legislative e di decidere sul bilancio dell'UE. Vigila inoltre sull'operato della Commissione e degli altri organi dell'UE e coopera con i parlamenti nazionali degli Stati membri, che apportano il loro contributo.

Il Parlamento ritiene che il proprio compito non sia soltanto quello di promuovere un processo decisionale democratico in Europa, ma anche di sostenere la lotta per la democrazia, la libertà di espressione e lo svolgimento di elezioni regolari in tutto il mondo. Scoprite come il Parlamento difende i diritti umani nel mondo.

Il Presidente del Parlamento europeo è eletto per un periodo rinnovabile di due anni e mezzo, pari a metà legislatura. Il Presidente rappresenta il Parlamento europeo all'esterno e nelle sue relazioni con le altre istituzioni dell'Unione.

Il Presidente sovrintende ai lavori del Parlamento europeo e dei suoi organi costitutivi, come pure alle discussioni in Aula, e garantisce il rispetto del regolamento del Parlamento.In apertura di ogni riunione del Consiglio europeo, il Presidente esprime il punto di vista del Parlamento europeo e le sue preoccupazioni in merito ai punti iscritti all'ordine del giorno e ad altre tematiche.Con la sua firma, il Presidente rende esecutivo il bilancio dell'Unione europea dopo che quest'ultimo è stato approvato dal Parlamento. Firma inoltre, insieme al Presidente del Consiglio, tutti gli atti legislativi adottati nell'ambito della procedura legislativa ordinaria.

Il Parlamento europeo è composto da 705 deputati eletti nei 27 Stati membri dell'Unione europea allargata. Dal 1979 i deputati sono eletti a suffragio universale diretto per un mandato quinquennale. Ogni Stato membro stabilisce le proprie le modalità di scrutinio, dovendo comunque garantire l'uguaglianza tra uomini e donne e la segretezza del voto. Le elezioni europee si svolgono con il sistema di rappresentanza proporzionale.I seggi sono attribuiti in base alla popolazione di ciascuno Stato membro. Sono donne poco più di un terzo dei deputati al Parlamento europeo, i quali sono raggruppati in funzione delle loro affinità politiche e non in base alla nazionalità.

Le delegazioni del Parlamento europeo sono gruppi ufficiali di deputati europei (membri del Parlamento europeo) che mantengono e approfondiscono i rapporti con i parlamenti di paesi, regioni ed organizzazioni extra UE.In questo modo, le delegazioni fungono da collegamento principale del Parlamento con altri organi legislativi, a livello nazionale ed estero. Le delegazioni rafforzano le posizioni del Parlamento europeo lavorando in collaborazione con le commissioni parlamentari e con i deputati europei a sostegno della democrazia e dei diritti umani al di là delle frontiere dell'UE.Esercitando la diplomazia parlamentare attraverso discussioni regolari, le delegazioni promuovono inoltre l'UE in generale e incoraggiano i loro partner a rispettare i valori e gli interessi dell'UE.

TESTO 7. LA CONVENZIONE SUI DIRITTI DELL'INFANZIA E DELL'ADOLESCENZA

Leggete attentamente i testi in italiano e in ucraino.
Paragonte i testi.

Create il vostro glossario.

Art. 1 Ai sensi della presente Convenzione si intende per fanciullo ogni essere umano avente un'età inferiore a diciott'anni, salvo se abbia raggiunto prima la maturità in virtù della legislazione applicabile.	**Стаття 1** Для цілей цієї Конвенції дитиною є кожна людська істота до досягнення 18-річного віку, якщо за законом, застосовуваним до даної особи, вона не досягає повноліття раніше.
Art. 2 Gli Stati parti si impegnano a rispettare i diritti enunciati nella presente Convenzione e a garantirli a ogni fanciullo che dipende dalla loro giurisdizione, senza distinzione di sorta e a prescindere da ogni considerazione di razza, di colore, di sesso, di lingua, di religione, di opinione politica o altra del fanciullo o dei suoi genitori o rappresentanti legali, dalla loro origine nazionale, etnica o sociale, dalla loro situazione finanziaria, dalla loro incapacità, dalla loro nascita o da ogni altra circostanza. Gli Stati parti adottano tutti i provvedimenti appropriati affinché il fanciullo sia effettivamente tutelato contro ogni forma di discriminazione o di sanzione motivate dalla condizione sociale, dalle attività, opinioni professate o convinzioni dei suoi genitori, dei suoi rappresentanti legali o dei suoi familiari.	**Стаття 2** 1. Держави-учасниці поважають і забезпечують всі права, передбачені цією Конвенцією, за кожною дитиною, яка перебуває в межах їх юрисдикції, без будь-якої дискримінації незалежно від раси, кольору шкіри, статі, мови, релігії, політичних або інших переконань, національного, етнічного або соціального походження, майнового стану, стану здоров'я і народження дитини, її батьків чи законних опікунів або яких-небудь інших обставин. 2. Держави-учасниці вживають всіх необхідних заходів для забезпечення захисту дитини від усіх форм дискримінації або покарання на підставі статусу, діяльності, висловлюваних поглядів чи переконань дитини, батьків дитини, законних опікунів чи інших членів сім'ї.
Art. 3 In tutte le decisioni relative ai fanciulli, di competenza delle istituzioni pubbliche o private di assistenza sociale, dei tribunali, delle autorità amministrative o degli organi	**Стаття 3** 1. В усіх діях щодо дітей, незалежно від того, здійснюються вони державними чи приватними установами, що займаються питаннями соціального

legislativi, l'interesse superiore del fanciullo deve essere una considerazione preminente.	забезпечення, судами, адміністративними чи законодавчими органами, першочергова увага приділяється якнайкращому забезпеченню інтересів дитини.
Gli Stati parti si impegnano ad assicurare al fanciullo la protezione e le cure necessarie al suo benessere, in considerazione dei diritti e dei doveri dei suoi genitori, dei suoi tutori o di altre persone che hanno la sua responsabilità legale, e a tal fine essi adottano tutti i provvedimenti legislativi e amministrativi appropriati.	2. Держави-учасниці зобов'язуються забезпечити дитині такий захист і піклування, які необхідні для її благополуччя, беручи до уваги права й обов'язки її батьків, опікунів чи інших осіб, які відповідають за неї за законом, і з цією метою вживають всіх відповідних законодавчих і адміністративних заходів.
Gli Stati parti vigilano affinché il funzionamento delle istituzioni, servizi e istituti che hanno la responsabilità dei fanciulli e che provvedono alla loro protezione sia conforme alle norme stabilite dalle autorità competenti in particolare nell'ambito della sicurezza e della salute e per quanto riguarda il numero e la competenza del loro personale nonché l'esistenza di un adeguato controllo.	3. Держави-учасниці забезпечують, щоб установи, служби і органи, відповідальні за піклування про дітей або їх захист, відповідали нормам, встановленим компетентними органами, зокрема, в галузі безпеки й охорони здоров'я та з точки зору численності і придатності їх персоналу, а також компетентного нагляду.
Art. 4 Gli Stati parti si impegnano ad adottare tutti i provvedimenti legislativi, amministrativi e altri, necessari per attuare i diritti riconosciuti dalla presente Convenzione. Trattandosi di diritti economici, sociali e culturali essi adottano tali provvedimenti entro i limiti delle risorse di cui dispongono e, se del caso, nell'ambito della cooperazione internazionale.	**Стаття 4** Держави-учасниці вживають всіх необхідних законодавчих, адміністративних та інших заходів для здійснення прав, визнаних у цій Конвенції. Щодо економічних, соціальних і культурних прав Держави-учасниці вживають таких заходів у максимальних рамках наявних у них ресурсів і при необхідності в рамках міжнародного співробітництва.
Art. 5 Gli Stati parti rispettano la responsabilità, il diritto e il dovere dei genitori o, se del caso, dei membri della famiglia allargata o della collettività, come previsto dagli usi locali,	**Стаття 5** Держави-учасниці поважають відповідальність, права і обов'язки батьків і у відповідних випадках членів розширеної сім'ї чи общини, як це

dei tutori o altre persone legalmente responsabili del fanciullo, di dare a quest'ultimo, in maniera corrispondente allo sviluppo delle sue capacità, l'orientamento e i consigli adeguati all'esercizio dei diritti che gli sono riconosciuti dalla presente Convenzione.	передбачено місцевим звичаєм, опікунів чи інших осіб, що за законом відповідають за дитину, належним чином управляти і керувати дитиною щодо здійснення визнаних цією Конвенцією прав і робити це згідно зі здібностями дитини, що розвиваються.

TESTO 8. CONVENZIONE SUI DIRITTI DELL'INFANZIA E L'ITALIA

1.Leggete attentamente il testo.
2.Fate l'analisi del genere prima di cominciare a trudurre.
3.Traducete il testo in ucraino.
4.Create il vostro glossario.
5.Fate l'analisi della vostra traduzione (livelli:lessicale, grammaticale, stilistico).

Il riferimento costante dell'UNICEF per orientare la propria azione è la Convenzione ONU sui diritti dell'infanzia e dell'adolescenza , approvata dall'Assemblea Generale delle Nazioni Unite il 20 novembre 1989, e ratificata dall'Italia il 27 maggio 1991.

Dal 1989, la Convenzione è divenuta il trattato in materia di diritti umani con il più alto numero di ratifiche: ad oggi sono 196 gli Stati che si sono vincolati giuridicamente, tramite la ratifica, al rispetto dei diritti in essa riconosciuti.Un 197° paese, gli Stati Uniti d'America, ha firmato il trattato senza tuttavia procedere mai alla ratifica. La Convenzione rappresenta un testo giuridico di eccezionale importanza poiché riconosce, in forma coerente, tutti i bambini e tutte le bambine del mondo come titolari di diritti civili**,** sociali**,** politici**,** culturali ed economici.

Principi fondamentali dei diritti dell'infanzia

Sono quattro i principi fondamentali della Convenzione:

a) Non discriminazione (art. 2): i diritti sanciti dalla Convenzione devono essere garantiti a tutti i minori, senza distinzione di razza, sesso, lingua, religione, opinione del bambino/adolescente o dei genitori.

b) Superiore interesse (art. 3): in ogni legge, provvedimento, iniziativa pubblica o privata e in ogni situazione problematica, l'interesse del bambino/adolescente deve avere la priorità.

c) Diritto alla vita, alla sopravvivenza e allo sviluppo del bambino e dell'adolescente (art. 6): gli Stati devono impegnare il massimo delle risorse disponibili per tutelare la vita e il sano sviluppo dei bambini, anche tramite la cooperazione tra Stati.

d) Ascolto delle opinioni del minore (art. 12): prevede il diritto dei bambini a essere ascoltati in tutti i processi decisionali che li riguardano, e il corrispondente dovere, per gli adulti, di tenerne in adeguata considerazione le opinioni.

L'Italia ha presentato tra il 1994 e il 2017 quattro rapporti periodici sull'applicazione della Convenzione (ai quali si aggiungono due rapporti sull'applicazione dei Protocolli facoltativi) ricevendo dal Comitato le relative Osservazioni Conclusive**,** che oltre ad apprezzamenti per i progressi compiuti contengono anche raccomandazioni per il superamento delle aree di criticità. Contribuiscono al meccanismo di monitoraggio anche le voci alternative della società civile, come i "Rapporti di aggiornamento" biennali sottoposti al Comitato sui Diritti dell'infanzia dalle numerose ONG italiane che si occupano di infanzia, riunite nel Gruppo di Lavoro CRC, di cui l'UNICEF Italia è parte attiva.

Art. 6

1. Gli Stati parti riconoscono che ogni fanciullo ha un diritto inerente alla vita.
2. Gli Stati parti assicurano in tutta la misura del possibile la sopravvivenza e lo sviluppo del fanciullo.

Art. 7

1. Il fanciullo è registrato immediatamente al momento della sua nascita e da allora ha diritto a un nome, ad acquisire una cittadinanza e, nella misura del possibile, a conoscere i suoi genitori e a essere allevato da essi.
2. Gli Stati parti vigilano affinché questi diritti siano attuati in conformità con la loro legislazione nazionale e con gli obblighi che sono imposti loro dagli strumenti internazionali applicabili in materia, in particolare nei casi in cui, se ciò non fosse fatto, il fanciullo verrebbe a trovarsi apolide.

Art. 8

1. Gli Stati parti si impegnano a rispettare il diritto del fanciullo a preservare la propria identità, ivi compresa la sua nazionalità, il suo nome e le sue relazioni familiari, così come riconosciute dalla legge, senza ingerenze illegali.
2. Se un fanciullo è illegalmente privato degli elementi costitutivi della sua identità o di alcuni di essi, gli Stati parti devono concedergli adeguata assistenza e protezione affinché la sua identità sia ristabilita il più rapidamente possibile.

Art . 9

1. Gli Stati parti vigilano affinché il fanciullo non sia separato dai suoi genitori contro la loro volontà a meno che le autorità competenti non decidano, sotto riserva di revisione giudiziaria e conformemente con le leggi di procedura applicabili, che questa separazione è necessaria nell'interesse preminente del fanciullo. Una decisione in questo senso può essere necessaria in taluni casi particolari, ad esempio quando i genitori maltrattino o trascurino il fanciullo, oppure se vivano separati e una decisione debba essere presa riguardo al luogo di residenza del fanciullo.

2. In tutti i casi previsti al paragrafo 1 del presente articolo, tutte le parti interessate devono avere la possibilità di partecipare alle deliberazioni e di far conoscere le loro opinioni.

3. Gli Stati parti rispettano il diritto del fanciullo separato da entrambi i genitori o da uno di essi di intrattenere regolarmente rapporti personali e contatti diretti con entrambi i genitori, a meno che ciò non sia contrario all'interesse preminente del fanciullo.

4. Se la separazione è il risultato di provvedimenti adottati da uno Stato parte, come la detenzione, l'imprigionamento, l'esilio, l'espulsione o la morte (compresa la morte, quale che ne sia la causa, sopravvenuta durante la detenzione) di entrambi i genitori o di uno di essi, o del fanciullo, lo Stato parte fornisce dietro richiesta ai genitori, al fanciullo oppure, se del caso, a un altro membro della famiglia, le informazioni essenziali concernenti il luogo dove si trovano il familiare o i familiari, a meno che la divulgazione di tali informazioni possa mettere a repentaglio il benessere del fanciullo. Gli Stati parti vigilano inoltre affinché la presentazione di tale domanda non comporti di per sé conseguenze pregiudizievoli per la persona o per le persone interessate.

TESTO 9. LAVORO, RALLENTANO I RINNOVI DEI CONTRATTI A CAUSA DELLA PANDEMIA

1.Leggete attentamente il testo.
2.Fate l'analisi del genere prima di cominciare a trudurre.
3.Traducete il testo in ucraino.
4.Create il vostro glossario.
5.Fate l'analisi della vostra traduzione (livelli:lessicale, grammaticale, stilistico).

29 gennaio 2021, la Repubblica

Cresce il tempo medio di attesa per il rinnovo a 20 mesi. Stipendi: l'indice delle retribuzioni orarie è salito dello 0,6% nel 2020. Ma i consumatori attaccano: "Non tiene conto della cassa integrazione".

Si ferma il processo di rinnovo dei contratti nazionali di lavoro, lasciando 10 milioni di persone in attesa di rinnovo. A conclusione di un anno caratterizzato dalla pandemia e anche dalla dialettica tra parti sociali (a tratti molto accesa) sulla necessità di rimetter mano alla materia, l'Istat fa ordine sullo stato dei Ccnl.

"L'incertezza derivante dall'emergenza sanitaria, nel corso del 2020, ha determinato un marcato rallentamento dei processi negoziali, registrando alla fine dell'anno solo otto accordi di rinnovo, meno di un quinto degli oltre cinquanta contratti scaduti a inizio anno", dice l'Istituto di statistica nella sua nota. "La quota di dipendenti in attesa di rinnovo non è mai scesa sotto l'ottanta per cento e la dinamica retributiva, che ha fatto registrare una variazione dello 0,6%, appare in deciso rallentamento rispetto al - modesto

– incremento dell’anno precedente. La crescita delle retribuzioni è stata sostanzialmente stabile per il settore privato, mentre è progressivamente diminuita, fino ad annullarsi nel secondo semestre dell’anno, per il pubblico impiego".

Secondo il resoconto Istat, alla fine di dicembre 2020 i contratti collettivi nazionali in vigore per la parte economica (24 contratti) riguardano il 19,1% dei dipendenti, circa 2,4 milioni, con un monte retributivo pari al 19,8% del totale. Nel corso del quarto trimestre 2020 è stato recepito il solo accordo del legno e prodotti in legno ed è scaduto quello dell'edilizia. E così sono 49 i contratti in attesa di rinnovo e coinvolgono circa 10,0 milioni di dipendenti (l’80,9% del totale), 300 mila lavoratori in più rispetto al dato di fine settembre. Il tempo medio di attesa di rinnovo, per i lavoratori con contratto scaduto, nel corso del 2020 è aumentato, passando da 11,8 mesi a gennaio a 20,1 mesi a dicembre.

Sul fronte delle retribuzioni, l'Istat rintraccia una crescita dello 0,6% nella media del 2020 sul 2019 per quelle orarie. "Anche l’indice mensile delle retribuzioni contrattuali registra un aumento tendenziale dello 0,6% rispetto a dicembre 2019, pur restando invariato rispetto a novembre; in particolare, l’aumento ha raggiunto lo 0,8% per i dipendenti dell’industria, lo 0,7% per quelli dei servizi privati ed è stato nullo per la pubblica amministrazione". Gli aumenti tendenziali più elevati riguardano il settore del credito e assicurazioni (+2,2%), l’edilizia (+1,6%), l’estrazioni minerali ed energia e petroli (entrambi +1,4%); nessun incremento per l’agricoltura, il commercio, le farmacie private, le telecomunicazioni e la pubblica amministrazione.

Sui dati degli stipendi, per altro, pende il rilievo sollevato dall'Unione nazionale dei consumatori. "L'incremento delle retribuzioni, visto che l'Italia nel 2020 era in deflazione, potrebbe anche essere considerato sufficiente, se non si trattasse di un'illusione ottica" afferma il presidente Massimiliano Dona. "Infatti, l'indice delle retribuzioni contrattuali per definizione non tiene conto dell'applicazione della Cig. Se questo non è solitamente rilevante in periodi normali, ora diventa una crepa irreparabile, a cui va aggiunto che, tanto per cambiare, nei momenti di maggiore crisi i contratti non vengono mai rinnovati e questo avrà ripercussioni nel 2021".

TESTO 10. LIBRI, IL MERCATO CRESCE NELL'ANNO DELLA PANDEMIA

1. ***Leggete attentamente il testo.***
2. ***Fate l’analisi del genere prima di cominciare a trudurre.***
3. ***Traducete il testo in ucraino.***
4. ***Create il vostro glossario.***
5. ***Fate l’analisi della vostra traduzione (livelli:lessicale, grammaticale, stilistico).***

I dati dell'Associazione italiana editori sul 2020 mostrano una lieve crescita nel mercato dei volumi cartacei e un boom di ebook e prodotti audio. Una delle performance migliori d'Europa. "Il segreto? Resistere anche nei mesi del lockdown".

L'editoria reagisce, i dati del 2020 mostrano come i libri abbiano saputo reggere all'impatto del virus. Dopo l'urto del primo periodo, i dati del 2020 sono la dimostrazione che fare squadra paga. Librai, editori e bibliotecari stavolta hanno unito le forze e i risultati si vedono. L'editoria di varia (romanzi più saggistica) cresce nel 2020 del 2,4%, trainata naturalmente dal digitale, che è stato il grande volano anche nei mesi più duri di chiusura dei negozi, insieme ad iniziative meritorie come la consegna dei libri a domicilio.

Chiudere l'anno della pandemia con un + 2,4% non era scontato e ha raggiunto la cifra di 1,54 miliardi di euro a prezzo di copertina. Si tratta di una performance tra le migliori in Europa, resa possibile come spiega il presidente dell'Associazione italiana editori Ricardo Franco Levi "dall'impegno degli editori, che nei mesi più difficili hanno continuato ad investire, dei librai, del governo e del parlamento che hanno varato un vasto piano di aiuti e scelto di considerare per la prima volta il libro un 'bene essenziale', permettendo così di tenere aperte le librerie durante i lockdown".

L'anno della pandemia ha il segno più

Ma andiamo per ordine e mostriamo i dati dell'analisi realizzata dall'Aie, in collaborazione con Nielsen, che domani 29 gennaio verrà illustrata nel corso del Seminario della Scuola per Librai Umberto ed Elisabetta Mauri. Guardiamo come prima cosa il fatturato. Nel 2020 le vendite di libri cartacei sono cresciute dello 0,3% a prezzo di copertina, toccando 1,43 miliardi. La crescita è ancora più marcata, pari al 2,4%, se si considerano e-book (cresciuti del 37%, a 97 milioni) e audiolibri (+94%, 17,5 milioni). Grazie a questi aumenti, la lettura e l'ascolto digitale valgono oggi il 7,4% delle vendite del comparto varia.

La grande corsa degli ebook

Se consideriamo il numero delle copie vendute, la prestazione addirittura migliora con un incremento del 2,9%, grazie all'effervescenza degli ebook che hanno registrato un +36,6%, compensando il leggero calo delle copie di libri (-0,8%). Nel complesso, gli italiani hanno acquistato 104,5 milioni di libri, al netto degli audiolibri per i quali non possiamo avere un valore "a copia" perché in prevalenza acquistati attraverso abbonamenti.

L'online: un mercato in espansione

Buoni i risultati dunque, viste le montagne russe che librai e editori hanno dovuto affrontare in questi mesi. I numeri indicano un riassetto del mercato editoriale che sta premiando le piattaforme online. Il fenomeno naturalmente risente del periodo, probabile che in futuro ci sarà un riassestamento e i canali fisici riacquisteranno spazio ma difficile che tornino ad essere protagonisti come nel pre-pandemia. Le librerie, e più in generale i canali fisici, cedono quote di mercato all'online che dal 27% del 2019 cresce fino al 43%, di fatto consegnando il mercato nelle mani di unico operatore, Amazon. I canali fisici vanno recuperando un po' del terreno perduto nel corso dell'anno, passando dal 52% di aprile al 57% di fine dicembre ma nel complesso perdono centralità in Italia come nel

resto dell'Europa. In questa fase soffrono di più le librerie di catena, quelle che si trovano nei centri turistici svuotati delle città d'arte o all'interno dei centri commerciali, nelle stazioni ferroviarie e negli aeroporti.

Il confronto con l'Europa

Il dato positivo italiano (+0,3%), che riguarda solo la vendita dei libri cartacei escludendo e-book e audiolibri, è superiore a quello di Francia e Germania, che calano rispettivamente del -2% e del -2,3% e poco inferiore a quello spagnolo (+1%). Regno Unito (+5,5%), Olanda (+7%) e Finlandia (+2%), vanno però significativamente meglio dell'Italia, aiutati dalle ottime prestazioni dell'e-commerce. "I nostri dati erano in linea con Francia e Germania fino ad ottobre - fa notare Levi, che è anche vice presidente della Federazione degli editori europei - è stata l'apertura delle librerie durante l'ultimo lockdown a fare la differenza. Il nostro Paese si è distinto per il vasto piano di sostegno pubblico che è stato ottenuto anche grazie a una stretta collaborazione tra l'associazione degli editori, quella dei librai e quella dei bibliotecari. Una collaborazione che ha portato a misure, prese a modello in Europa, che hanno al centro lo stimolo alla domanda, pubblica e privata".

TESTO 11. IL TERRORISMO IN EUROPA E LA DEBOLEZZA STRATEGICA DELL'OCCIDENTE

1. ***Leggete attentamente il testo.***
2. ***Fate l'analisi del genere prima di cominciare a trudurre.***
3. ***Traducete il testo in ucraino.***
4. ***Create il vostro glossario.***
5. ***Fate l'analisi della vostra traduzione (livelli:lessicale, grammaticale, stilistico).***

Lo scorso 10 novembre, sull'onda degli attentati terroristici di matrice jihadista che hanno travolto Parigi, Nizza e Vienna nelle ultime settimane, la Francia ha ospitato un mini-summit virtuale con i leader di Austria e Paesi Bassi, Sebastian Kurtz e Mark Rutte, ed i Presidenti della Commissione e del Consiglio europei, Ursula von der Leyen e Charles Michel, volto ad affrontare l'attuale crisi securitaria che interessa, più o meno direttamente, la totalità dell'Unione Europea tanto quanto i suoi singoli Stati membri.

L'incontro, al quale è mancata l'Italia, ha tuttavia rappresentato un momento più simbolico che operativo. Rispetto a quelle che avrebbero potuto essere delle iniziative di più ampio respiro, l'Eliseo in particolare si è limitato a proporre una serie di risposte 'rapide' alla minaccia della radicalizzazione islamista, poste nell'ottica di un'offensiva europea al fenomeno che Macron stesso ha definito 'separatismo islamista'. Questa terminologia (non esiste infatti un movimento separatista all'interno dell'Islam politico) apparentemente intercambiabile, secondo la retorica francese, con termini quali 'radicalismo islamista' e 'terrorismo di matrice islamica', getta infatti seri dubbi su quella

che può essere la reale comprensione da parte dei Paesi europei del fenomeno che oggi l'Occidente si trova nuovamente costretto ad affrontare, ossia il jihadismo. Infatti, esso è una deformazione della dottrina islamica che arriva a giustificare la violenza come strumento per perseguire farneticanti obiettivi socio-politici. Nel frattempo, l'accostamento dell'Islam al terrorismo, suggerito più o meno apertamente dal Presidente Macron nelle ultime settimane, ha avuto l'effetto di suscitare la rabbia diffusa da parte del mondo musulmano, e una condanna a tale retorica è arrivata anche da parte dell'imam di al-Azhar, la famosa università del Cairo, uno dei più prestigiosi centri di studi teologici giuridici dell'Islam sunnita.

Al di là, quindi, di una postura provocatoria che mina l'abilità di dialogo con i possibili partner del mondo arabo e che esacerba il risentimento e il senso di alienazione della Umma, il mini-summit virtuale si è preposto l'obiettivo di lavorare ad una dichiarazione, adottata dai Ministri degli Interni dell'Unione lo scorso 13 novembre, che riassumesse le diverse misure che verranno implementate a livello europeo atte alla deterrenza di nuovi possibili attacchi e volte anche a prevenire il processo di radicalizzazione violenta.

Il documento, 'anticamera' di quella che sarà la strategia definitiva contro il terrorismo che i vari ministri europei puntano a porre in essere entro la fine di dicembre, si articola in nove punti: la libertà religiosa; la coesione sociale; il rafforzamento della sicurezza di un'area Schengen ben funzionante; la garanzia della sicurezza personale; la prevenzione della radicalizzazione online e offline; lo scambio di informazioni riguardanti le persone che rappresentano una minaccia di terrorismo o di estremismo violento; il monitoraggio dei foreign fighters di rientro dai teatri di guerra; il rinnovamento dell'architettura informativa UE; la protezione degli spazi pubblici.

Sebbene la maggior parte delle iniziative discusse nella dichiarazione non presentino elementi originali (il tentativo francese di inaugurare una riflessione sulla riforma di Schengen rappresenta un dossier già da anni oggetto di discussione sui tavoli dell'Unione Europea) vi sono altresì iniziative tanto nuove quanto potenzialmente problematiche.

Nell'ottica di difendere il pluralismo e la libertà religiosa, il documento afferma la volontà di promuovere un'educazione religiosa in linea con i diritti fondamentali dell'Unione. A tal fine, il Presidente del Consiglio Europeo, Charles Michel, ha avanzato la proposta di istituire un nuovo organo pan-europeo che serva la duplice funzione di supervisionare la formazione degli imam e di controllarne le reti di seguaci, in modo tale da aumentare la capacità di monitoraggio dei network che orbitano intorno ai diversi centri di preghiera musulmani. La speranza, secondo Michel, è quindi di assicurarsi che non vengano diffuse 'ideologie dell'odio' all'interno di queste reti sociali.

Nella dichiarazione dello scorso venerdì 13 novembre è stata proposta anche la rapida cancellazione (un ora) dai social network dei contenuti che inneggiano a odio, violenza e terrorismo. Inoltre, è stato chiesto alla Commissione europea di inserire nel Digital Service Act (DSA), il provvedimento atteso per dicembre che rivoluzionerà la

legislazione Ue sulla Rete, di prevedere multe alle piattaforme che non rimuovono quei contenuti illegali che inneggiano al terrorismo. L'Unione Europea mira quindi a completare con successo i negoziati sul regolamento dei contenuti terroristici online (TCO) entro la fine dell'anno, mantenendo così l'ambizione di creare un nuovo ed efficace strumento operativo per l'eliminazione transfrontaliera dei contenuti terroristici.

Sebbene l'Unione Europea sia quindi intenta a fare fronte alla rinnovata minaccia del terrorismo jihadista, i leader di Austria e Francia sono a loro volta impegnati sul piano della politica interna. Il Presidente Macron, infatti, dovrà affrontare una campagna di rielezione nel 2022, nella quale è probabile che il suo avversario politico sarà il leader dell'estrema destra Marine Le Pen. Per questo motivo, il Presidente francese ha tutto l'interesse a mostrarsi forte circa le iniziative di antiterrorismo del Paese, attitudine che si sposa bene con i sentimenti di indignazione e di crescente nazionalismo dell'elettorato francese. In quest'ottica, la volontà di apparire in conferenza stampa la scorsa settimana con il Cancelliere austriaco, che fino allo scorso anno governava in coalizione con gli alleati di Marine Le Pen nell'estrema destra austriaca, si inserisce dunque in una chiara strategia politica da attuare nell'immediato futuro.

La strumentalizzazione del fenomeno terroristico al fine di promuovere una determinata agenda politica rischia di minare l'efficacia e la proporzionalità delle iniziative che verranno proposte a livello europeo il prossimo mese. Ciononostante, sarà importante considerare quelli che saranno gli sviluppi dei dibattiti a livello degli Stati membri nelle prossime settimane. A prescindere dalla pubblicazione della dichiarazione del 13 novembre, sarà dunque fondamentale attendere l'incontro dei Capi di Stato a dicembre, in modo da poter capire quella che sarà la strategia di antiterrorismo che adotterà l'Unione Europea.

TESTO 12. CONTRATTO

1.Leggete attentamente il testo.
2.Fate l'analisi del genere prima di cominciare a trudurre.
3.Traducete il testo in ucraino.
4.Create il vostro glossario.
5.Fate l'analisi della vostra traduzione (livelli:lessicale, grammaticale, stilistico).

Contratto di Concessionario

Tra

La Soc. XXX s.r.l. con sede in Via …… 12- 41124 (MN) ……in persona dell'Amministratore Delegato e legale rappresentante pro tempore. dott. Ing. XX, E-mail ……(di seguito denominato per brevità Produttore e o Concedente);

e

la società XXX con sede legale in viale Verkhovna Rada, numero 34, ufficio 608 (KYIV, Ukraina), con Partita IVA ……in persona del legale rappresentante protempore Sig XXX. …… (di seguito denominato per brevità "Concessionario");

Insieme "Le parti"

Premesso

- Che la Concedente è attivo nel settore degli impianti per lo sfruttamento delle energie rinnovabili e alternative attraverso la distribuzione e l'installazione degli stessi, nella distribuzione e commercializzazione di materiale elettrico a risparmio energetico e non solo, di seguito denominati "Prodotti"

- Che la Concedente è interessata a sviluppare una rete di distribuzione dell'Impianto sul mercato della Repubblica Ukraina, mercato segmentato in civile, commerciale e industriale.

- Che il Concessionario, è in grado di realizzare e sta realizzando allo scopo di perseguire l'interesse del Concedente, in qualità di operatore economico nella distribuzione di impianti nel settore delle energie rinnovabili, una rete commerciale in grado di promuovere, contattare e commercializzare gli IMPIANTI realizzati dalla Concedente.

Tutto ciò premesso,

le parti come sopra rappresentate, convengono e stipulano quanto segue:

1. Valore delle premesse e Definizioni

Le premesso sono patto e costituiscono presupposto logico e giuridico del presente contratto. Le parti convegno di dare il convenzionale significato che segue ai sotto indicati termini utilizzati nel presente contratto:

1.1 Per "Territorio" si intende la Repubblica Ukraina.

1.2 Per "Prodotti" si intendono i prodotti concessi in vendita di seguito meglio descritto e avente le specifiche tecniche riportate nell'allegato 1) prodotti.

1.3 Per "listino prezzi" si intende l'elenco degli impianti con relativo prezzo di cessione da parte della Concedente al Concessionario allegato 2) listino prezzi IN

1.5 Per "manutenzione" si intendono tutte le operazioni ordinarie e straordinarie previste per garantire all'Impianto una funzionabilità costante descritte nel relativo manuale di manutenzione allegato 3) manutenzioni.

La Concedente, contestualmente alla sottoscrizione del presente contratto consegna al Concessionario tutti gli allegati in esso richiamati ed in particolare i documenti contenenti le specifiche tecniche dell'Impianto (allegato 1) ed il listino prezzi (allegato 2) il manuale manutenzione allegato 3)

2. Oggetto del contratto

2.1 La Concedente concede al Concessionario, che accetta ai termini ed alle condizioni riportate nel presente contratto, il diritto di vendita dei Prodotti nel Territorio, in qualità di distributore esclusivo. Al Concessionario è conferito il diritto di organizzare

la distribuzione e rivendere nel Territorio dei Prodotti qualificandosi come "Concessionario esclusivo ed Ufficiale".

2.2 Il Concessionario si obbliga ad acquistare l'Impianto esclusivamente dalla Concedente e a rivenderlo nel Territorio.

2.6 Il Concessionario può vendere all'utilizzatore finale l'Impianto sia direttamente, sia attraverso canali che lo stesso intenderà perseguire o realizzare con lo scopo di perseguire e raggiungere al meglio i targhet di mercato prefissati.

3. Condizioni generali

3.1 Le proposte, le accettazioni d'ordine e le consegne da parte della Concedente si intendono effettuate nei termini e alle condizioni riportate nell'allegato 4) termini di consegna, salvo espressa deroga scritta da concordare di volta in volta per ogni fornitura cui si riferisce.

3.2 Le consegne si intendono "ex work" pertanto la concedente non è responsabile per perdita o danno all'Impianto consegnato per il trasporto che siano sopravvenuti dopo la consegna. Il Concessionario si obbliga a ritirare i prodotti o ad accettarne la consegna non appena gliene sia comunicato l'approntamento e comunque non oltre quindici giorni dalla data di comunicazione di merce pronta inviatagli dalla Concedente.

3.3 I termini di pagamento sono da intendersi 50% all'ordine, 50% entro 60 giorni dalla ricezione dei Prodotti, comunicazione avverrà esclusivamente via mail.

3.4 Il Concessionario si impegna a cooperare con la Concedente ponendo in essere tutte le azioni eventualmente necessarie per la protezione dei diritti di quest'ultimo.

3.5 La merce può essere consegnata gratuitamente ai fini della certificazione dei prodotti, partecipazione a fiere, ecc. In questo caso, la fattura proforma viene redatta per la consegna e il pagamento da parte del Concessionario per tali beni non viene effettuato.

4. Obbligo di non concorrenza

4.1 Il Concessionario si impegna, per tutta la durata del presente contratto, a non rappresentare imprese concorrenti della Concedente e/o distribuire o vendere prodotti fabbricati da terzi in diretta concorrenza con i gli Impianti forniti dalla Concedente.

5. Quantitativi minimi di fornitura dei Prodotti

5.1 Il Concessionario si impegna ad ordinare ed acquistare i Prodotti rispettando i minimi di fornitura che verranno previsti e stimati a partire dal 2° anno e regolamentati in apposito Allegato 5) "minimi di fornitura" oltre i quali le parti si danno reciproco intento di analizzare la situazione di mercato e le soluzioni del caso.

6. Report attività di vendita

6.1 Il Concessionario fornirà alla Concedente report scritti relativi alle vendite dei Prodotti dallo stesso concluse per ciascun trimestre di vigenza del contratto, calcolati a partire dalla data della sua sottoscrizione secondo modello fornito dal Concedente allegato 6) modello Report.

7.Fiere e comunicazione

7.1 Il concessionario si impegna a comunicare la mercato la presenza dei prodotti del Concedente attraverso:

- Fiere locali e nazionali e per le quali il Concedente si impegna, quale contributo a fornire materiale da esposizione a prezzi agevolati.
- Mezzi di comunicazione che riterrà opportuni giornali, riviste, pubblicazioni, brochure, mail eccetera e a segnalarlo al Concedente.

Ogni iniziativa, pubblicitaria e promozionale, dovrà essere preventivamente comunicata alla Concedente e da questa approvata per iscritto.

8. Prezzi di rivendita e iniziative commerciali

8.1 Il Concessionario si obbliga a concordare con la Concedente i prezzi di rivendita dei Prodotti, e a comunicarne il listino allegato 7) listino prezzi OUT, evitando in ogni caso politiche di prezzo che dovessero pregiudicare l'immagine degli Impianti o il collocamento sul mercato e a comunicare eventuali modifiche al Concedente.

8.2 Ogni iniziativa commerciale, promozionale, dovrà essere preventivamente comunicata alla Concedente e da questa approvata per iscritto.

9. Marchio e know-how

9.1 Il Concessionario potrà far uso del marchio degli Impianti di proprietà della Concedente, avendo cura di indicare la propria qualifica di Concessionario Distributore.

9.2 Il diritto del Concessionario di usare i marchi, nomi o segni distintivi della Concedente come previsto al primo comma del presente articolo, cesserà immediatamente con la scadenza o la risoluzione, per qualsiasi causa, del presente contratto.

9.3 Il Concessionario, qualora ne abbia conoscenza, informerà la Concedente di qualsiasi violazione di marchi, nomi, segni distintivi o di qualsiasi altro diritto di proprietà industriale della Concedente, verificatasi nel Territorio.

9.4 Il Concessionario, per tutta la durata del presente contratto e dopo la sua cessazione, non pubblicherà o divulgherà il know-how o qualsiasi informazione confidenziale fornita dalla Concedente, senza il consenso scritto di quest'ultimo.

9.5 Il Concessionario si impegna a fare tutto quanto è necessario per mantenere segreti il Know-how e le suddette informazioni, ed a comunicarle soltanto ai propri dipendenti nella misura in cui ciò sia indispensabile per la commercializzazione degli Impianti.

10. Caratteristiche tecniche degli Impianti

10.4 Allo scopo di assicurare la corretta installazione ed utilizzazione finale degli Impianti forniti dalla Concedente, garantendone la funzionalità e sicurezza per gli utenti, ed altresì al fine di tutelare massimamente l'efficacia del know-how licenziato e di preservare l'immagine della Concedente, il Concessionario garantisce il rispetto, da parte dell'Installatore il cui nominativo dovesse ritenere di sottoporre all'approvazione della Concedente, delle norme tecniche di utilizzo degli Impianti. A tal fine il Concessionario

ai obbliga a fornire all'installatore, mediante la consegna e la sottoscrizione per presa visione delle specifiche tecniche, del manuale di installazione e del disciplinare d'uso. Il Concessionario sarà ritenuto responsabile, in solido con l'Installatore che avesse individuato, in tutti i casi in cui quest'ultimo contravvenga al disciplinare sopraindicato.

11. Garanzie e responsabilità

11.1 La Concedente garantisce che i prodotti forniti sono esenti da vizi e difetti di fabbricazione e sono conformi alle normative tecniche di settore vigenti nell'Unione Europea. La predetta garanzia è valida per 24 mesi dalla consegna. Eventuali reclami dovranno essere effettuati in forma scritta ed inoltrati, tramite lettera raccomandata, entro il più breve dei seguenti termini: a) entro 8 (otto) giorni dalla data di consegna dei prodotti agli utilizzatori finali, come attestato dalla ricevuta di vendita e da un idoneo modulo di reclamo debitamente firmato e datato dall'utilizzatore finale, oppure b) entro 15 (quindici) giorni dalla data di consegna dei prodotti al Concessionario, restando inteso, tuttavia, che qualsiasi reclamo da parte del Concessionario attinente a vizi o difetti palesi dovrà essere inoltrato tassativamente, tramite Mail o lettera raccomandata, entro 8 (otto) giorni dalla consegna al Concessionario stesso, pena la decadenza della relativa azione.

11.2 La Concedente non è responsabile nei confronti del Concessionario per ogni inadempimento, compresa la mancata o ritardata consegna, causato da forza maggiore o da accadimenti al di fuori del suo ragionevole controllo quali, a titolo meramente indicativo, la mancata o ritardata consegna dei materiali di lavorazione da parte dei fornitori, scioperi ed altre azioni sindacali, sospensione o difficoltà nei trasporti.

11.3 La Concedente non è responsabile per danni a persone o cose derivanti da utilizzo non corretto ed appropriato dei beni, imprudenza, imperizia, negligenza degli utilizzatori, forza maggiore, errata conservazione, modalità d'uso dei prodotti, inadempimento a leggi, o regolamenti, ordini o discipline.

11.4 Il Concessionario terrà altresì indenne la Concedente da ogni responsabilità derivante dalla sua attività o dalla attività dei successivi acquirenti degli Impianti, inclusa la commercializzazione, la pubblicità, la distribuzione e la vendita, la progettazione ed i test sugli Impianti.

12. Spese

12.1 Tutti i costi e le spese relative alla distribuzione, alla promozione, alla pubblicità degli Impianti così come qualsiasi altro costo o spesa relativa al presente contratto sono a carico del Concessionario.

13. Durata e risoluzione del contratto

13.1 Il presente contratto ha durata minima di anni (3) tre ed entrerà in vigore alla data della sottoscrizione; al contratto verrà applicato un periodo di prova di mesi tre, periodo in cui verrà testata l'organizzazione del Concedente, trascorso tale termine, in assenza di azioni di risoluzione dello stesso, il contratto avrà la sua piena efficacia. Il contratto sarà automaticamente rinnovato per un ulteriore periodo di tre anni, salvo non

venga disdetto da una delle parti con avviso scritto da inviarsi a mezzo Mail o con lettera raccomandata con ricevuta di ritorno almeno tre mesi prima della data di scadenza.

13.2 Salvo non sia altrimenti previsto, qualora una delle parti non adempia ad una delle obbligazioni poste a suo carico dal presente contratto, tale parte sarà considerata inadempiente, e tale inadempimento darà all'altra parte il diritto di risolvere il contratto previa contestazione dell'inadempimento. Se la parte inadempiente non adempie nei trenta giorni dalla predetta contestazione la risoluzione diventerà efficace.

13.3 La Concedente potrà risolvere il presente contratto con effetto immediato inviandone comunicazione via Mail o lettera raccomandata nel caso in cui dovesse verificarsi un mutamento nelle condizioni economiche del Concessionario, anche relative alla sua solvibilità, o sia sottoposto a fallimento o ad un'altra procedura concorsuale.

13.4 La cessazione o la risoluzione del presente contratto non impedirà al Concessionario di vendere, in conformità con i termini e le condizioni ivi previste, gli Impianti in relazione ai quali il Concessionario abbia stipulato contratti di vendita con terzi. Il Concessionario preparerà un rendiconto di tali Prodotti al momento della cessazione del contratto.

14. Cessione del contratto

14.1 Il presente contratto è personale, vincola ed è a beneficio solo delle parti dello stesso. Qualsiasi cessione, totale o parziale, dei diritti o degli obblighi ivi previsti potrà essere fatta da ciascuna parte solo con il preventivo consenso scritto dell'altra. Qualsiasi cessione non eseguita in conformità con le previsioni del presente articolo sarà nulla e priva di effetti. in caso di cessione parziale o totale d'azienda, o di una parte importante dei suoi interessi o ancora di partecipazione del Concessionario in altre attività che possano pregiudicare l'attività commerciale del Concessionario, la concessione resterà valida solo se le modifiche saranno preventivamente approvate per iscritto dalla Concedente. In tal caso, i nuovi aventi causa dovranno confermare per lettera il loro impegno a rispettare invece del Concessionario le obbligazioni della concessione.

14.2 la sola Concedente, in ogni momento e a propria discrezione, avrà il diritto di cedere il presente contratto a qualsiasi altra società controllata dagli attuali soci della Concedente. In tal caso, la Concedente informerà per iscritto il Concessionario della propria intenzione di cedere il Contratto; tale comunicazione dovrà essere data con almeno novanta giorni di preavviso. In ogni caso, la Concedente garantirà la piena esecuzione del presente contratto da parte di tale altra società.

15. Completezza del contratto – Modifiche – Testo originale

15.1 Le premesse e l'allegato formano parte integrante del presente contratto.

15.2 I termini e le condizioni previste in questo contratto costituiscono l'intero accordo tra le parti e abrogano tutte le precedenti comunicazioni, verbali o scritte, intervenute tra le parti in relazione alla materia regolata dallo stesso. Qualsiasi modifica del presente contratto deve essere fatta per iscritto.

16. Decadenze

16.1 Salvo che nel presente contratto non sia disposto altrimenti, qualora una parte non chieda all'altra parte l'adempimento di una qualsiasi delle disposizioni del presente contratto, ciò non comporterà in alcun modo il venir meno del suo pieno diritto di richiedere tale adempimento in qualsiasi momento successivo; allo stesso modo l'eventuale rinuncia di una parte a pretendere l'adempimento di una disposizione del presente contratto non costituirà una rinuncia ad esigere l'adempimento qualora la stessa o un'altra disposizione contrattuale venga successivamente violata, né tale rinuncia costituirà una rinuncia alla clausola stessa.

17. Arbitrato

17.1 Le parti pattuiscono che tutte le controversie che dovessero nascere in ordine alla validità e/o alla esecuzione del presente contratto e successive integrazioni e/o modifiche, saranno devolute alla decisione di un collegio arbitrale e composto da numero tre arbitri rituali.

Ciascuna parte provvederà alla nomina di un arbitro e mentre il terzo arbitro, cui saranno affidate le funzioni di presidente, sarà nominato concordemente dagli arbitri nominati ed in caso di loro disaccordo o inerzia, la nomina sarà fatta, su istanza della parte più diligente, dal Presidente del Tribunale di Mantova

La sede dell'arbitrato è fissata in Mantova. Il collegio arbitrale deciderà entro il termine di giorni sessanta secondo diritto e nel rispetto delle forme e modi di cui all'art. 806 ss. c.p.c. e del principio del contraddittorio.

Il lodo sarà impugnabile ai sensi dell'art. 829, co. 3, c.p.c. per violazione delle regole di diritto relative al merito della lite. Nell'eventualità la corte d'appello deciderà il merito della controversia nei casi di cui all'art. 830, co. 2, c.p.c.

Letto, approvato e sottoscritto in Mantova il 31/10/2019

ILConcedente

Il Concessionario

Контрольні запитання до Розділу II

1. Основні етапи передпрекладацького аналізу.
2. Основні навички при перекладацькому аналізі тексту.
3. Рівні тексту при аналізі.
4. Особливості перекладу та кліше при перекладі контрактів .
5. Особливості перекладу текстів міжнародних угод, дипломатичні кліше.
6. Особливості перекладу текстів газетно-публіцистичного стилю.

РОЗДІЛ III
УСНИЙ ПЕРЕКЛАД З ІТАЛІЙСЬКОЇ МОВИ УКРАЇНСЬКОЮ

3.1. Усний переклад з аркушу

TESTO 1. Covid: Oltre 12mila casi e 421 morti fatti quasi 300mila tamponi

Sono 12.715 i nuovi casi di coronavirus registrati nelle ultime 24 ore in Italia. Le vittime sono, invece, 421.

Lo rivela il nuovo bollettino del ministero della Salute. I dimessi o guariti registrano un aumento di 16.764.

Sono stati in totale 298.010 i tamponi effettuati (molecolari e antigenici) nelle ultime 24 ore in Italia, con un tasso di positività rispetto ai nuovi positivi (12.715) pari al 4,3%, -0,8% rispetto a ieri. Gli attualmente positivi sono ora 463.352, 4.472 in meno rispetto a ieri.

Le persone ricoverate in terapia intensiva in Italia sono 2.218, 52 in meno rispetto a ieri, nonostante i 132 nuovi ingressi giornalieri. I ricoverati con sintomi sono invece 20.098, 299 in meno di ieri. Il numero totale delle persone dimesse o guarite è di 1.990.152, quello dei deceduti è 88.279.

TESTO 2. Musei Vaticani riaprono dal primo febbraio

I Musei Vaticani riaprono le loro porte al pubblico. Dopo 88 giorni di chiusura per l'emergenza Covid, a partire da lunedì prossimo, 1 febbraio 2021, sarà finalmente possibile tornare a visitare le Collezioni Vaticane tutti i giorni, dal lunedì al sabato, dalle ore 8:30 alle ore 18:30, con ultimo ingresso alle ore 16,30, con prenotazione online obbligatoria.

TESTO 3. Aeroporti, 2020 chiude con 53 milioni di passeggeri, -140 milioni da 2019

Il sistema aeroportuale italiano chiude il 2020 con soli 53 milioni di passeggeri contro i 193 milioni del 2019. E' quanto emerge dai dati di consuntivo di Assaeroporti, che evidenzia come si tratti di "un calo drammatico per gli scali nazionali che perdono in un anno 140 milioni di viaggiatori, ovvero il 72,6% del traffico".

Secondo i dati elaborati da Assaeroporti, a causa della pandemia da Covid-19 e delle conseguenti restrizioni alla libera circolazione tra Stati, nel 2020 in Italia non hanno volato 7 passeggeri su 10 e ad essere maggiormente penalizzate sono state le destinazioni extra-UE (-81,2%). Altrettanto netto il calo del traffico Ue, -77,5%, mentre più contenuto, ma comunque significativo, quello dei voli domestici, -61,3%. Inoltre, le rotte nazionali, che nel 2019 appresentavano il 33% del traffico complessivo, nel 2020 raggiungono un peso di circa il 50%. "I risultati del 2020 confermano le fosche previsioni di un anno disastroso per gli scali aeroportuali italiani". E' il commento del presidente di Assaeroporti Fabrizio Palenzona. "Il Governo si è mosso su sollecitazione di Assaeroporti, che ha trovato nella ministra De Micheli un'interlocutrice attenta e sensibile, e ha messo in campo misure sia di natura economica per la compensazione dei

danni subiti dai gestori aeroportuali, sia in materia di ammortizzatori sociali. La situazione rimane però pesantissima", prosegue Palenzona.

TESTO 4.Come funziona Clubhouse, il social network del momento

Niente testi, foto e video, tutto si basa sulle stanze sonore, così si preserva la privacy. Clubhouse è una piattaforma live, solo audio, dove le persone si riuniscono per discutere una varietà di argomenti.

Non ci sono commenti o messaggi scritti: tutta l'interazione è basata sulla voce e nulla viene registrato. A differenza dei più famosi Facebook, Instagram e Twitter, l'unico contenuto fruibile sono dunque tracce sonore, un enorme contenitore di podcast. Per aderire bisogna avere almeno 18 anni e possedere un iPhone.

Un'app per Android è in via di sviluppo anche se non si sa quando verrà pubblicata sul Play Store. Appena dentro, si arriva in una pagina dove esplorare le diverse stanze create dai contatti. Questa sezione è curata in base agli interessi e alle persone che si seguono, indicate subito dopo la fase di iscrizione. L'ingresso, almeno per il momento, è solo su invito e richiede la registrazione con il proprio numero di cellulare.

Se si conosce già qualcuno dei propri contatti all'interno dell'app, si può chiedere di sbloccare l'accesso. Una volta accettati, per volontà dei vari organizzatori, ci si unisce al pubblico come ascoltatore, con microfono disattivato. I moderatori della stanza possono intervenire a loro piacimento, così come può farlo ogni partecipante, cliccando l'icona per 'alzare la mano', in maniera molto simile a quanto avviene su Zoom, Teams e Meet. Nonostante i numeri citati dall'azienda, il sistema ad inviti e l'età relativamente giovane dell'app, lanciata ad aprile 2020, la rendono ancora un social network per pochi. Eppure promette di eliminare, in partenza, quei problemi di privacy che attanagliano da tempo i colossi del digitale.

TESTO 5. Pandemia fa salire fiducia consumatori verso agroalimentare

BRUXELLES - Aumenta la fiducia dei consumatori europei e italiani nel settore alimentare, e gli agricoltori hanno l'immagine migliore. Emerge da un sondaggio condotto su 19.800 consumatori europei (Ue e non Ue) da Eit Food, la piattaforma per l'agroalimentare dell'Istituto europeo per l'innovazione e la tecnologia (Eit). Secondo la ricerca, cui ha contribuito anche l'Università di Torino, dal 2018 al 2020 l'immagine di tutto il comparto è migliorata, anche a causa della pandemia. Gli agricoltori sono considerati i più affidabili da oltre due terzi (67% sia in Italia che in Europa) degli intervistati, i canali di commercio hanno guadagnato punti (53%, +7 rispetto al 2018), ma solo il 46% (40% in Italia) pensa che l'industria alimentare lavori nell'interesse pubblico, e il 47% (45% in Italia) si fida delle autorità. L'indice di fiducia generale degli italiani nei prodotti alimentari è piuttosto alto (oltre 4,5 punti su 5), ma meno di un terzo degli intervistati nel nostro paese crede che gli alimenti siano prodotti in modo sostenibile.

TESTO 6. Francia: cortei gilet gialli e contro legge sicurezza

Manifestazioni in tutta la Francia questo sabato, la maggior parte contro la legge sulla sicurezza globale e in particolare l'articolo che vieta di pubblicare immagini di

poliziotti in azione, ma anche su altri temi. A place de la République, a Parigi, dove dovrebbe arrivare il corteo nel pomeriggio, sono già riuniti da mezzogiorno i sindacati dei giornalisti. Nella capitale - ma anche in molte altre città come Lione, Lille, Nantes, Strasburgo - si segnalano manifestazioni dei protagonisti del mondo della cultura, contro le chiusure di cinema, teatri e musei. A Parigi sono anche in programma almeno 3 diversi cortei di gilet gialli, eventi che però nelle ultime settimane sono apparsi sempre meno frequentati. Nella giornata si segnalano anche diversi raduni di militanti e cittadini che protestano contro la presenza di Amazon, in particolare al Pont-du-Gard, nel sud, dove il gigante americano della distribuzione per corrispondenza ha in progetto di costruire un deposito di 38.000 metri quadrati, nel comune di Fournès. In mattinata, poco meno di un migliaio di persone si sono già radunate e hanno piantato alberelli sul terreno indicato per il nuovo deposito, innalzando striscioni con la scritta "Stop Amazon" e "Né qui né altrove".

TESTO 7. Maltempo: blackout in Cile, 172.000 case senza elettricità

ANSA) - SANTIAGO DEL CILE, 30 GEN - Un ondata di maltempo che ha investito da venerdì gran parte del Cile, con forti temporali e vento, ha creato una importante interruzione della fornitura di energia elettrica che oggi interessava 172.000 utenze, soprattutto nella regione della capitale, Santiago. Lo ha reso noto la Sovrintendenza cilena per l'elettricità ed i combustibili (Sec). Da parte sua l'Ufficio nazionale delle emergenze (Onemi) ha diffuso un rapporto sulla situazione meteorologica riguardante in particolare il fronte di maltempo che sta investendo la regione fra Valparaíso e Los Ríos. Il direttore dell'Onemi, Ricardo Toro, ha reso noto che in particolare nella regione metropolitana della capitale "ha piovuto molto di più del previsto, e che oggi "all'inizio della serata ci sarà un nuovo incremento delle precipitazioni". Per sottolineare l'eccezionalità della situazione, il responsabile della Direzione meteorologica del Cile, Arnaldo Zúñiga, ha indicato che "nelle ultime 24 ore su Santiago sono caduti 30,4 mm di pioggia, una quantità importante che non si registrava dal 1950". Infine la Sec ha precisato che rispetto alle 172.000 utenze coinvolte nel blackout, la maggior parte sono nella regione di Santiago (89.159), seguita dalle regioni di Valparaíso (27.502), Maule (27.650) e O'Higgins (8.362). (ANSA).

3.2. Послідовний переклад з італійської мови українською

Discorso 1 (Промова 1) Il Presidente Conte incontra gli studenti della Luisse per una conversazione su Europa

https://www.youtube.com/watch?v=yAkEmO0b9Oc&ab_channel=PalazzoChigi

1. Preparatevi per l'interpretazione consecutiva.
2. Leggete le brevi inormazioni su Sig. Conte.
3. Pensate agli argomenti eventuali del suo discorso con gli studenti.
4. Ascoltate altri discorsi di Conte per abituarvi alla sua maniera di parlare.
5. Fate l'interpretazione del discorso proposto per 2 minuti. Poi fate una pausa e continuate ancora per 2 minuti. Poi inizia altro studente.
6. Fate il glossario delle parole per le prossime interpretazioni.

Discorso 2 (Промова 2) Umberto Eco parla sulla società della rete e i media (2014)

https://www.youtube.com/watch?v=sG7e8hryvV0&ab_channel=AndreaCirla

1. Preparatevi per l'interpretazione consecutiva.
2. Leggete le brevi inormazioni su Sig. Umberto Eco.
3. Ascoltate altri discorsi di Eco per abituarvi alla sua maniera di parlare.
4. Pensate all'argomento del suo discorso, cercate di trovare il lessico necessario.
5. Fate l'interpretazione del discorso proposto per 2 minuti. Poi fate una pausa e continuate ancora per 2 minuti. Poi inizia altro studente.
6. Fate il glossario delle parole per le prossime interpretazioni.

Discorso 3 (Промова 3) Il potere delle parole giuste - Vera Gheno | TEDxMontebelluna

https://www.youtube.com/watch?v=BTZq2q_Cicg&ab_channel=TEDxTalks

1. Preparatevi per l'interpretazione consecutiva.
2. Leggete le brevi inormazioni su Sig. Umberto Eco.
3. Ascoltate altri discorsi di Eco per abituarvi alla sua maniera di parlare.
4. Pensate all'argomento del suo discorso, cercate di trovare il lessico necessario.
5. Fate l'interpretazione del discorso proposto per 2 minuti. Poi fate una pausa e continuate ancora per 2 minuti. Poi inizia altro studente.
6. Fate il glossario delle parole per le prossime interpretazioni.

3.3. Двобічний переклад інтерв'ю з італійської мови українською та навпаки

Intervista 1 (інтерв'ю 1) Intervista con Nanni Moretti

Fate interpretazione dell'intervista dall'italiano all'ucraino e dall'ucraino all'italiano.

L'ultimo film di Nanni Moretti si intitola Mia madre. Semplicemente. È un film potente, commovente, importante. Racconta il nostro spaesamento di fronte alla morte. La protagonista, Margherita, è una regista che sta girando un film ambientato in una fabbrica. Mentre insieme al fratello Giovanni, ingegnere, assiste la madre – sempre più debole, sempre più confusa – in ospedale. Incontro Nanni Moretti nel suo studio, alla Sacher Film.

- Cosa ci dica del nome del Suo Film?

Нанні Моретті: Хотілося чогось невигадливого. Простого. Не знаю... Моя мати, як мені здається, це вдала назва.

- Philip Roth, in quel libro meraviglioso in cui racconta la morte del padre, "Patrimonio", chiama il suo personaggio Philip Roth e non più Nathan Zuckerman o David Kepesh. In "Mia madre" il suo personaggio si chiama Giovanni e quello di Margherita Buy, Margherita. E così?

Нанні Моретті: Так, але це стосується лише фільму чи книги. Нічого особистого. Тут має місце сценічність, смак, переосмислення. Це не є справжнє життя.

- В першій сцені Ви граєте на тому, що Маргеріта поводить себе «ал-ля Нанні Моретті». Чому ви вирішили не змінювати самого себе?

Nanni Moretti: Ho sempre pensato che la protagonista di questo film sarebbe stata una donna, e una regista. E che quella donna sarebbe stata Margherita Buy per un motivo molto semplice: un film che ha per protagonista Margherita Buy e non me, viene meglio. Lei è molto più brava. E poi perché volevo raccontare questo senso di inadeguatezza – nei confronti della madre, della figlia, del lavoro – con un personaggio femminile.

- Це тому над сюжетом Ви працювали разом з трьома жінками письменницями та сценаристками, Кьярою Валеріо, Гаєю Манціні та Валією Сантелла?

Nanni Moretti: Forse sì, ma non era una cosa pensata a tavolino, programmata. Però forse sì: Gaia Manzini e Chiara Valerio quasi non le conoscevo, le avevo incontrate a una

lettura. Ognuno di noi leggeva un pezzo da un libro di Sandro Veronesi. Poco dopo, quando ho deciso di cominciare a lavorare a questo soggetto le ho chiamate. Valia invece è una mia amica, lavoriamo insieme da tanto tempo.

- Ma la sceneggiatura l'ha scritta invece soltanto con Valia Santella e Francesco Piccolo?

Нанні Моретті: Так, але не знаю чому саме. Мені це здалося правильним. З роками я зрозумів, що втрьох пишеться найкраще.

- Яка сцена з фільму саме Вам подобається найбільше?

Nanni Moretti: C'è una scena molto suggestiva, una lunga fila di spettatori davanti al cinema Capranichetta, dove proiettano Il cielo sopra Berlino. Tra loro una Margherita giovanissima, Margherita adesso, la madre anziana e Giovanni che dice: «Margherita, fai qualcosa di nuovo, di diverso. Dai, rompi almeno un tuo schema. Uno su duecento. Non riesci ogni tanto a lasciarti andare, a essere un po' leggera? Dai».

- А як щодо сюжетної лінії загалом?

Nanni Moretti: La narrazione di questo film ha un andamento emotivo, non lineare. Il confine tra quello che è vero e quello che non è vero è incerto.

- Чи був цей фільм важчий за інші з погляду осмислення, режисури, передачі?

Nanni Moretti: No, direi di no. C'è stato solo un momento, dopo la prima stesura delle sceneggiatura, quando sono andato a rileggere i miei diari scritti durante la malattia di mia madre. L'ho fatto perché immaginavo che quei dialoghi, quelle battute, avrebbe potuto aggiungere peso e verità alle scene tra Margherita e la madre. Ecco, rileggere quei quaderni è stato doloroso…

- Моя мати – це надзвичайно простий і в той же час потужний фільм. Через розмову між Маргерітою та її матір'ю наприкінці стрічки у вас серце заб'ється сильніше, а слова залишаться у пам'яті надовго. Яке враження на вас справила ця сцена?

Nanni Moretti: Da una parte, intimamente, mi fa piacere perché mi sembra di commuovere senza essere stato ricattatorio, dall'altra mi verrebbe da dire allo spettatore "dai, non ti preoccupare, la prossima volta farò un film che sarà tutta una commedia…"

- Чи ви додаєте щось особисте? Так сказати, щоб підсилити враження від фільму?

Nanni Moretti: Tutte e due le cose. È importante un modo non ovvio di raccontare, un modo non accademico, una narrazione che non si accontenti di fare bene i compiti.

Intervista 2 (інтерв'ю 2) Intervista con Riccardo Scamarcio

Fate interpretazione dell'intervista dall'italiano all'ucraino e dall'ucraino all'italiano.

Scamarcio è un uomo del Sud, istintivo, diretto, passionale, all'antica, ingabbiato in un corpo di bellezza moderna. E sarà un caso, ma gli ultimi due film italiani in cui è protagonista sono ambientati entrambi nella sua terra, la Puglia. Dopo La prima luce di Vincenzo Marra – la storia toccante, presentata a Venezia, di un padre che si vede «rubare» il figlio dalla moglie straniera – il 22 ottobre esce Io che amo solo te di Marco Ponti, tratto dal romanzo di Luca Bianchini. A Polignano a Mare, tra le case abbarbicate a uno sperone roccioso a strapiombo sul blu, Riccardo torna ragazzo. È Damiano, primogenito di Don Mimì il re delle patate, che decide di sposarsi ma è confuso, e cade vittima dei propri istinti e delle proprie paure. La sua fidanzata Chiara nel film è Laura Chiatti (a otto anni di distanza si riforma la coppia di Ho voglia di te, il sequel di quel Tre metri sopra il cielo che lanciò Scamarcio). Sui due giovani pesa il destino dei loro genitori – Don Mimì, interpretato da Michele Placido, e la madre di lei, Ninella, da Maria Pia Calzone –, il cui matrimonio è stato impedito tre decenni prima, ma che continuano segretamente ad amarsi.

- Головні герої Даміано і Кьяра зраджують один одному перед весіллям. Через те, що вони недостатньо люблять один одного?

-

Riccardo: No: per insicurezza. Hanno paura di un passo da cui non torneranno più indietro, vedono il matrimonio come qualcosa di irreversibile.

- На вашу думку, люди зраджують через невпевненість?

Riccardo: Anche. L'insicurezza è qualcosa che proviamo tutti, e che può farci compiere errori madornali. È un sentimento comprensibile, ma quanti casini vengono fuori da lì, dal sentirsi inadeguato, non all'altezza?

- А з Вами таке часто трапляється?

Riccardo: Ho alternato momenti di insicurezza con momenti di grandi certezze, che magari poi mi hanno portato a schiantarmi. L'esperienza, crescendo, ti aiuta a leggere certi stati d'animo. Ora per esempio sono in un momento di espansione, professionalmente mi arricchisce molto il lavoro da produttore, ma dentro resto inquieto. Si può dire che la mia inquietudine è inguaribile

- Скільки разів ви боялися, що не зможете зберегти свою любов протягом усього життя?

Riccardo: Ci si interroga quotidianamente su questo tema…

- Тобто зробити так, щоб любов тривала вічно - складно?

Riccardo: Puoi sbatterti finché vuoi, ma se le cose devono finire, finiscono. L'amore è un sentimento che sfugge completamente al nostro controllo. Possiamo proteggerlo, stimolarlo, lavorare per tenerlo acceso, ma ha anche qualcosa di inspiegabile, di mistico, di alchemico, per cui non si può né indurre né controllare. Qualcosa di atavico, di viscerale, la parte più profonda di noi stessi.

- Головні герої Даміано і Кьяра зраджують один одному перед весіллям. Через те, що вони недостатньо люблять один одного?

Riccardo: No: per insicurezza. Hanno paura di un passo da cui non torneranno più indietro, vedono il matrimonio come qualcosa di irreversibile.

Intervista 3 (інтерв'ю 3) Intervista con il gruppo Volo

Fate interpretazione dell'intervista dall'italiano all'ucraino e dall'ucraino all'italiano.

C'erano una volta «dei ragazzini cicciottelli». Poi la fama mondiale, il trionfo a Sanremo, e ora a rappresentare l'Italia, da superfavoriti, all'Eurovision Song Contest di Vienna. Ecco a voi Il Volo, che si confessano in questa intervista

- All'interno del gruppo, chi fa cosa?

П'єро: Джанлука прослуховує багато пісень, Іньяціо працює зі звуком, у той час як я слідую настановам нашого менеджера, а також займаюсь фінансами групи "Іль Воло", адже я - людина організована та уважна, хоча іноді буваю впертим та трохи самовпевненим.

Gianluca: «Piero studia lirica, io sono baritono e anche quello più "americano". Mi piacciono gli anni Cinquanta, Dean Martin è un mito per me. Ascolto Bruno Mars, Justin Timberlake e il rap, ma quello vero: Drake, Jay-Z, Snoop Dogg, Puff Diddy. Il buon sushi lo mangi solo in Giappone».

- Ви такі молоді, а вже здобули визнання публіки. Ви коли-небудь потрапляли у неприємні ситуації?

Piero: Abbiamo fatto qualche gaffe. Come quando Ignazio, davanti al Papa, invece di dire Sua Santità ha detto "salve"!

- Які знаменитості в Штатах запам'ятались вам найбільше?

Gianluca: «Quando ho visto Leonardo DiCaprio mi sono detto come è alto, credevo fosse basso. Però non è che guardo solo gli uomini».

- Які знаменитості в Штатах запам'ятались вам найбільше?

Gianluca: «Quando ho visto Leonardo DiCaprio mi sono detto come è alto, credevo fosse basso. Però non è che guardo solo gli uomini».

Іньяціо: Джанлу, спокійно, ти ж не хочеш, щоб кепкували з твоєї орієнтації, тримай себе в руках!

- Di certo non lo pensano le Volovers. Ve le trovate nelle camere d'albergo? Mi mostrano tanti video di ragazzine assatanate che urlano i vostri nomi. Non siete fidanzati?

Джанлука: Як і всі двадцятирічні хлопці, ми зустрічаємось з дівчатами.

Piero: I primi anni ero io quello che mi divertivo di più, loro erano fidanzati».

Джанлука: Коли мені було 16, у мене була дівчина. Я їй не зраджував, але нелегко підтримувати стосунки, коли тебе ніколи немає поруч.

Ignazio: Anch'io ho avuto una storia dai 16 ai 17 anni e mezzo, ora siamo tutti single. Io sono quello però che esce con le ragazze normali, sono da pantofole e televisione. Loro invece hanno sempre modelle e modelline, e non dite che non è vero.

- Vi viene qualche voglia di rivalsa a qualcuno?

П.: "Це Ви натякаєте, що ми - три лузера? Три лузера відомих на весь світ? (Сміється). Так, є така справа. П'ять років тому ми були товстими, але зараз ми добряче попрацювали і над своєю зовнішністю у тому числі."

- Ignazio, mai stato bullizzato per i suoi chili di troppo?

Іняціо: Ні, тому що я був симпатичним товстячком і завжди з усіма погоджувався. Зараз зрозуміло чому більшість дівчат хочуть зі мною зустрічатись, але я надаю перевагу обіймам щирої дівчини.

- Veramente vi hanno paparazzato durante una notte brava, e le ragazze non sembravano proprio quelle della porta accanto.

П'єро: Що поробиш, з ким не буває. Коли ви знамениті, більше не існує ніякої конфіденційності. Правду кажучи, я б закохався: мені не вистачає людини, з якою я розділив би своє життя, до того ж я б хотів сина. Ми часто розважаємося, це правда, але що далі? Все зникає. Але, може зараз я зустрів ту саму, але я краще змовчу, щоб не наврочити.

Контрольні запитання до Розділу ІІІ:

1. Які головні навички необхідні перекладачу при усному перекладі з аркушу.
2. Головні етапи піготовки до послідовного перекладу промови чи виступу.
3. Чи необхідно усному перекладачу використовувати УПС та готувати “робочий” глосарій?
4. Які труднощі виникають під час виконання двобічного перекладу інтерв’ю? Які навички слід розвивати усному перекладачу і що робити під час перекладу інтерв’ю?

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Гудманян А. Г. Вступ до перекладознавства: навч. посіб. для студентів спец. "Переклад". Вінниця : Нова Книга, 2017.
2. Даценко Ю. П. Мистецтво усного перекладу. Datsenko J. P. Arte dell'interpretazione. Навчальний посібник. К.: Вид. Центр КНЛУ, 2013. - 297 с.
3. Даценко Ю. П. Світ навколо нас// Datsenko J. P. Mondo intorno a noi. Навчальний посібник. –К.: Вид. Центр КНЛУ, 2014. - 366 с.
4. Зайцев А. Б. Основы письменного перевода. –М.: Книжный дом «Либроком», 2010. –128с.
5. Записки Перекладацької Майстерні. Львів. -Т.І, ІІ, ІІІ, 2001-2002.
6. Мірам Г. Е., Дайнеко В. В., Іванова С. В. Коучінг для усних перекладачів.Київ: Ніка Центр, 2011. – 227 с.
7. Практикум з усного перекладу: навч.-метод. посіб. Чернів. нац. ун-т ім. Юрія Федьковича ; уклад.: Н. О. Сунько, Л. Я. Нагірний. - Чернівці : Рута, 2017.
8. Селіванова О.О. Проблема диференціації перекладацьких трансформацій / О. О. Селіванова // Нова філологія. – 2012. – № 50. – С. 201-208. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Novfil_2012_50_58.
9. Чередниченко О. І. Переклад – важлива сфера функціонування і розвитку української мови. Теорія і практика перекладу, Вип. 17. К., 1991.
10. Черданцева Т. З. Семантическая мета-структура фразеологических единиц (итальянский язык) .Древняя и новая Романия. М. : Наука, 1985. № 3. С. 35–40.
11. Черданцева Т. З. Идиомы и символика некоторых их компонентов в словаре (итальянский язык). Словарные категории. М., 1988.
12. Щекина И. А. Итальянский язык. Устный перевод. Учебное пособие для институтов и факультетов иностранных языков. М.: Высшая школа, 1987. 288 с.
13. Agorni M. La traduzione. Teorie e metodologie a confront. "Traduzione. Testi e strumenti", LED Edizioni Universitarie ,2005.
14. Bermann A. - La traduzione e la lettera o l'albergo nella lontananza - traduzione di Giometti G. "Quaderni Quodlibet" n. 16, Quodlibet, 2003.
15. Bollettieri Bosinelli, R. M. – Di Giovanni E. Oltre l'Occidente. Traduzione e alterità culturale, Milano, Bompiani, 2009.
16. Bonnefoy Y. La comunità dei traduttori - "Le parole e le cose", Sellerio di Giorgianni, 2005.
17. Boothman D. - Traducibilità e processi traduttivi. Un caso: A. Gramsci linguista - Guerra Edizioni Guru, 2004.
18. Cardinaletti A. e Garzone G. - L'italiano delle traduzioni - "Lingua, traduzione e didattica" n. 8, Franco Angeli, 2005.
19. Cevese C., Dobrovolskaja Ju., Sintassi russa. Teorie ed esercizi, Hoepli, Milano, 2005.

20. Cukovskij K. La traduzione: una grande arte. Libreria Editrice Cafoscarina, 2003.

21. Davico G. L'industria della traduzione. Realtà e prospettive del mercato italiano ""Laissez-passer"" n. 6, Seb27, 2005.

22. Dobrovolskaja J. ABC della traduzione russo-italiano. Guerra, Perugia, 2000.

23. Eco U. -Dire quasi la stessa cosa. Esperienze di traduzione, "Studi Bompiani", Bompiani, 2003.

24. Faini P. Tradurre. Dalla teoria alla pratica "Università" n. 548, Carocci, 2004.

25. Gillies Andrew. Note-taking for Consecutive Interpreting: A Short Course (Translation Practices Explained). Routledge, 2017.

26. Osimo Bruno. Manuale del traduttore: guida pratica con glossario. Hoepli Milano, 2008.

27. Salmon, L. Teoria della traduzione, Milano, FrancoAngeli, 2017.

28. Yudina G. G. Learn to interpret by Interpreting. M. : Наука, 1962.

ПРЕДМЕТНИЙ ПОКАЖЧИК

абсолютна дієприкметникова конструкція, 16
антонімічний переклад, 36
атрибутивний зворот, 14
безособове речення, 32
відносний прикметник, 13
відокремлена конструкція, 28
власні назви, 18
герундій, 24
дієприслівниковий зворот, 24
дієслова доконаного та недоконаного виду, 51
іменник з абстрактним значенням, 12
інверсія, 9, 37
інтернаціональне слово, 8
інфінітивний зворот, 22
каузативна конструкція, 34
лексична компенсація, 23
логічний наголос, 11
минулий час, 51
наукова транскрипція, 19
негативне забарвлення, 52
неживий іменник, 31
неозначено-особове речення, 30
номінативна абсолютна конструкція, 17
образна асоціація, 21
обставина образу дії, 22
описовий переклад, 9
пасивна конструкція, 29
перекладацький коментар, 19
полісемантичні слова, 41
порівняння, 21
практична транскрипція, 18
предикатний абсолютний зворот, 15

предикатний зворот, 14
прямий додаток, 10
прямий порядок слів:, 11
реалія, 9
семантичний суб'єкт, 29
субставивований іменник, 26
традиційний ономастичний відповідник, 19
транскрипція, 9, 18
транслітерація, 18
функція часу, 52
ХДП, 8
часова конструкція, 26

Навчальне видання

Раєвська Ірина Валеріївна

Tradurre ed interpretare dall'italiano all'ucraino
(Письмовий та усний переклад з італійської мови українською)

МЕТОДИЧНИЙ ПОСІБНИК

Підп. до друку 17.03.2021. Формат 60х90/8. Папір офсетний.
Гарн. «Times» Друк цифровий. Ум. друк. арк. 9,7.
Наклад 100 пр.
Видавець Букаєв Вадим Вікторович
вул. Пантелеймонівська 34, м. Одеса, 65012.
Свідоцтво суб’єкта видавничої справи ДК № 2783 від 02.03.2007 р.
Тел. 0949464393, 0487431393, 0941259868, email – *7431393@gmail.com*